

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

FÖRSVARET ÅR 1962

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1964

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

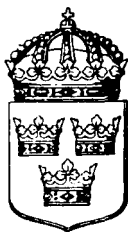
Veterinärvård vid armén /Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163; Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid försvaret. År 1962. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

FÖRSVARET ÅR 1962

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1964

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

PUBLIC HEALTH

HEALTH AND SICK CARE

IN THE ARMED FORCES IN 1962

DEFENCE MEDICAL ADMINISTRATION
SERVICE

STOCKHOLM 1964

KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl Försvarsdepartementet

Försvarets sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva berättelse över verksamheten under år 1962.

I föreliggande publikation ha jämväl inluttit armé-, marin- och flygöverläkarnas berättelse över hälso- och sjukvården vid respektive försvarsgrenar under år 1962.

Stockholm i juli 1963.

CARL ERIK GROTH

generalläkare

KARL ERIKSSON

Gunnar Hävermark

Innehåll

	Sid.		Sid.
Textavdelning			
<i>I Verksamhet avseende samtliga försvarsgrenar</i>	1	2. Hälsotillståndet	20
A. Besiktningen av värnpliktiga	1	3. De sanitära förhållandena i land	21
B. Verksamheten vid försvarets sjukvårdsstyrelse	3	4. De sanitära förhållandena till sjöss ..	22
C. Tuberkulosbekämpandet vid försvaret ..	6	5. Sjukvårdsmaterielen	22
D. Tandvården vid försvaret	7	<i>IV Flygvapnet</i>	23
E. Ympning mot smittkoppor vid försvaret	8	A. Läkare vid flygvapnet	23
F. Desinfektionsverksamheten vid försvaret	8	B. Sjukvårdspersonalen	23
G. Sjuklighet, sjukdomar och sjukvård vid försvaret	9	C. Utbildningsfrågor	23
<i>II Armén</i>	13	D. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet	24
A. Fältläkarkåren m. m.	13	1. Sjukvårdslokalerna och -materielen ..	24
B. Utbildningsfrågor	14	2. Hälsotillståndet och de sanitära förhållandena	24
C. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid armén	14	3. Läkareundersökningar	24
<i>III Marinen</i>	18	4. Olycksfall i samband med flygning ..	24
A. Marinläkarkåren	18	5. Sjuktransportflygningar	25
B. Utbildningsfrågor	18	Bilagor	
C. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid marinen	20	Tab. 1. Sjukligheten bland försvarets personal	26
1. Sjukvårdspersonalen	20	» 2. Sjukdomar bland personal vid försvaret	32
		» 3. Antal avlidna vid försvaret	37
		» 4. Olycksfall i samband med flygning	37

Contents

Text	Page		Page
<i>I Activities of the three Services</i>	1	1. Hospitals and other medical premises, medical equipment	24
A. Examination of conscripts	1	2. Health and hygienic conditions	24
B. Activities of the Defence Medical Admi- nistration Service	3	3. Medical inspections	24
C. Anti-tuberculosis measures in the Ser- vices	6	4. Flying casualties	24
D. Dental care in the Services	7	5. Medical transport flights	25
E. Vaccination in the Services	8		
F. Desinfection and pest control	8		
G. Sickness, diseases and the care of the sick in the Services	9		
 <i>II The Army</i>	 13		
A. The Army Medical Service, etc.	13		
B. Training	14		
C. Health and medical services in the Army	14		
 <i>III The Navy</i>	 18		
A. The Naval Medical Service	18		
B. Training	18		
C. Health and medical services in the Navy	20		
1. Medical personnel	20		
2. Health conditions	20		
3. Hygienic conditions on land	21		
4. Hygienic conditions at sea	22		
5. Medical equipment	22		
 <i>IV The Air Force</i>	 23		
A. Air Force doctors	23		
B. Medical personnel	23		
C. Training	23		
D. Health and medical conditions in the Air Force	24		

Appendices

Tab. 1. Sickness among Service personnel ..	26
Col. 1. Regiments. Col. 2. Undischarged cases from. Col. 3—14. Cases of illness by months. Col. 15. Total. Col. 16. Discharged as fit for duty. Col. 18. Discharged as unfit for duty. Col. 19. Deaths. Col. 20. Undischarged cases at the end of the year. Col. 21—24. Number of days of sickness. Col. 21, in the units. Col. 22, in military hospitals. Col. 23, in civilian hospitals. Col. 24. Total. Col. 25. Number of days of illness per 100 days on duty.	
Tab. 2. Diseases among Service personnel. .	32
• 3. Deaths and their causes in the Ser- vices	37
• 4. Flying casualties	37
Number of crashes causing deaths. Num- ber of deaths.	

I. Verksamhet avseende samtliga försvarsgrenar

A. Besiktningen av värnpliktiga

Besiktningen av värnpliktiga har verkställts jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse av den 20 september 1951 (SFS nr 645) angående läkarbesiktning av värnpliktiga och av dem, som söka fast anställning vid krigsmakten m. m. (besiktningskungörelsen). Enligt 1 § besiktningskungörelsen hänförs de värnpliktiga vid läkarbesiktning, som skall äga rum enligt inskrivningsförrordningen, efter kroppsbeskaffenhet och allmänt hälsotillstånd till besiktningsgrupper enligt följande grunder:

Vid inskrivning, under tjänstgöring eller eljest.

Besiktningsgrupp 1 — Dugliga till krigstjänst vid samtliga försvarsgrenar.

Besiktningsgrupp 2 — Dugliga till krigstjänst men mindre lämpliga vid viss försvarsgren eller visst truppslag.

Besiktningsgrupp 3 — Dugliga till krigstjänst i begränsad omfattning. Användbara i vissa befattningar i fält (ombord).

Besiktningsgrupp 4 — Dugliga till krigstjänst i väsentligt begränsad omfattning. Ej användbara i fält (ombord).

Besiktningsgrupp 0 — Odugliga till krigstjänst. (Hit hänförs värnpliktiga vilka till följd av lyte, stadigvarande sjukdom, bestående kroppslig svaghet eller annan dylik orsak äro odugliga till krigstjänst.)

Endast vid inskrivning.

Besiktningsgrupp T — Tillfälligt odugliga till avsedd tjänst. (Hit hänförs dels värnpliktiga, vilka på grund av försenad eller otillräcklig kroppsutveckling, övergående sjukdom eller annan dylik anledning böra under viss tid befrias från

tjänstgöringsskyldighet, dels värnpliktiga med begränsad krigsduglighet, därest de kunna förväntas vid en senare tidpunkt — efter läkarbehandling eller eljest — bliva i avsevärd grad mer dugliga till avsedd tjänst.)

Försvarets sjukvårdsstyrelse har i besiktningsreglemente av den 29 augusti 1956, Tsjv nr 8, (ny utgåva jämte vissa ändringar och tillägg den 23 augusti 1962, Tsjv nr 12), meddelat närmare föreskrifter angående sättet och ordningen för utförande av läkarbesiktning, angående vilka fel, lyten och sjukdomar som äro av betydelse för bedömande av tjänstbarheten samt angående användbarhet i olika tjänster.

Resultaten av besiktningen av värnpliktiga vid inskrivningsförrättningarna år 1962 ha som vanligt sammanställts inom centrala värnpliktsbyrån. Däribland märkas åtskilliga uppgifter av intresse ur medicinsk synpunkt.

Antalet prövade vid inskrivningarna under åren 1958—1962 framgår av följande tablå:

Antalet prövade vid inskrivningarna år

	1958	1959	1960	1961	1962
Underåriga	632	613	619	730	728
Rättåriga	45 131	47 349	54 659	59 681	63 910
Överåriga	2 848	2 919	3 167	2 782	2 665
Summa ..	48 611	50 881	58 445	63 193	67 303

Fördelningen på besiktningsgrupper av vid inskrivningsförrättning samt i övrigt mellan 1961 och 1962 års förrättningar inskrivna framgår av tab. A.

Tab. A. Antal prövade vid 1962 års inskrivningsförrättningar

	Besiktningsgrupp							Summa
	O	T	4	3	2	1	Ej ang.	
Underåriga	—	3	—	6	248	471	—	728
Rättåriga	2 528	1 589	1 731	4 454	21 975	31 202	431	63 910
Överåriga	262	45	61	104	367	564	1 262	2 665
Summa 1962.....	2 790	1 637	1 792	4 564	22 590	32 237	1 693	67 303
Summa 1961.....	2 704	1 708	1 505	3 970	20 100	31 817	1 389	63 193
Summa 1960.....	2 519	1 495	1 519	3 871	18 948	28 628	1 465	58 445

Av samtliga inskrivna vid 1962 års inskrivningsförrättningar blevo 4,1 % frikallade (O) och 2,4 % förklarade tillfälligt odugliga (T), medan 2,7 % fördes till besiktningsgrupp 4, 6,8 % till grupp 3, 33,6 % till grupp 2 och 47,9 % till grupp 1; för 2,5 % har besiktningsgrupp ej angivits. En studie av besiktningsgruppsfördelningens utveckling under de senaste 10 åren ger vid handen en stigande frekvens av frikallade. Dock ej 1960 och 1962 då en minskning med 0,2 resp. 0,4 % föreligger i förhållande till 1959 samt 1961 oförändrat läge i förhållande till 1960. Frikallelsefrekvensen var

vid vårinskrivningen 1949 endast 3,1 % och 1954 3,3 %.

I tab B redovisas kroppsfel och sjukdomar hos sådana vid 1962 års inskrivningsförrättning prövade som hänförts till grupperna O, T, 4, 3 och 2.

Den viktigaste kassationsorsaken (grupp O) bland de prövade var psykiska sjukdomar (sinnessjukdom och sinnesslöhet) samt nervsjukdomar, vilka svarade för över 53 % av samtliga fall. Närmast kommo stödje- och rörelseorganens sjukdomar med över 13 % samt ämnesomsättnings-, endokrina- och blodsjukdomar (närmare 10 %). I fråga om

Tab. B. Kroppsfel och sjukdomar hos de vid 1962 års inskrivningsförrättningar besiktigade

	Besiktningsgrupp				
	O	T	4	3	2
Bildnings- och utvecklingsfel	1,8	14,9	1,9	3,3	24,2
Tuberkulos	2,0	3,5	0,3	0,1	0,3
Övriga infektionssjukdomar.....	0,7	1,7	0,6	0,8	0,0
Allergiska sjukdomar.....	3,5	3,3	6,8	12,2	0,4
Ämnesomsättnings- och endokrina sjukdomar samt blodsjukdomar.....	9,8	5,2	1,7	3,7	0,3
Psykiska sjukdomar och nervsjukdomar.....	53,6	14,3	41,4	21,0	0,4
Ögonsjukdomar	3,2	2,0	14,4	20,4	43,6
Öronsjukdomar	3,4	2,6	6,0	6,4	0,1
Cirkulationsorganens sjukdomar.....	4,5	10,1	6,9	1,5	0,3
Andningsorganens sjukdomar	0,4	0,6	0,9	1,4	0,1
Munhålan, matsmältningsorganens och bukväggens sjukdomar.....	1,5	11,1	2,2	3,8	5,1
Urin- och könsorganens sjukdomar	1,5	10,6	2,0	1,9	0,2
Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	0,7	0,8	0,9	1,3	0,7
Stödje- och rörelseorganens fel, lyten och sjukdomar Tillfällig sjukdom (olycksfall) eller svaghet efter sjukdom (olycksfall)	13,4	9,4	14,0	22,2	24,3
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

de tillfälligt odugliga (grupp T) voro bildnings- och utvecklingsfel, psykiska sjukdomar och nervsjukdomar samt munhållans, matsmältningsorganens och bukväggens sjukdomar viktigaste orsakerna; till dessa hänfördes 40,3 % av fallen. De till grupp 4 hänförda ledo framför allt av psykiska sjukdomar, ögonsjukdomar samt stödje- och rörelseorganens sjukdomar. De till grupp 3 hänförda ledo framför allt av stödje- och rörelseorganens sjukdomar, psykiska sjukdomar samt ögonsjukdomar. De till grupp 2 hänförda voro till 92 % nedklassade på grund av

följande sjukdomar nämligen fel på ögonen (44 %), stödje- och rörelseorganen (24 %), eller på grund av bildnings- och utvecklingsfel (24 %).

Till dessa kroppsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid *läkarbesiktningarna vid inskrivningen* kommo ytterligare de som framträtt vid *besiktning & förbanden efter inryckning*.

Den vid inskrivningarna konstaterade genomsnittslängden för rättåriga (födda 1943) var 177,4 cm. Genomsnittsvikten var 65,8 kg.

B. Verksamheten vid försvarets sjukvårdstyreelse

Inskrivningsväsendet. Ny utgåva av besiktningsreglementet har utgivits under 1962 (Tsjv nr 12/1962). I denna utgåva ha dels intagits de ändringar i och tillägg till reglementet som meddelats i Tsjv, dels ock givits ändrad lydelse åt bilagorna 2 och 9.

Överläggningarna angående en eventuell omorganisation av inskrivningsväsendet bl. a. ur medicinsk synpunkt ha under året fortgått.

Under året ha vid militärmedicinska undersökningscentralen (MMUC) på Karolinska sjukhuset liksom tidigare utförts konditionsundersökningar av värnpliktiga och viss stabspersonal. På MMUC forskningsprogram ha även upptagits frågeställningar som stå i omedelbar anslutning till försök att åstadkomma ett i praktiken användbart och icke tidskrävande program för klinisk-fysiologisk komplettering av hittillsvarande medicinska undersökningar vid inskrivningsförrättningarna.

Av Kungl Maj:t tidigare för materiel, expenser m. m. för verksamheten vid MMUC upptaget belopp av 32 000 kronor har höjts till 37 500 kronor.

Vissa remissvar och utlåtanden beträffande sjukvård ha avgivits, bl. a. yttranden till olika myndigheter i frågor rörande personalredovisning, inskrivningsärenden och hos MO anhängiggjorda ärenden.

Blanketter. Sjukvårdsstyrelsens blanketter äro för närvarande föremål för fortlöpande översyn och överarbetning före nytryckning. Nytt läkarkort-hälsokort och nytt läkarkort-patientkort ha under året tagits i bruk, och därjämte ha förberedelser gjorts för utgivande av nytt intyg angående tjänstduglighet.

Tjänste- och verksläkare, anvisnings- och konsultationsläkare. Förslag till anvisnings- och konsultationsläkare ha i en del fall föranlett av sjukvårdsstyrelsen avgivna yttranden.

Bullerfrågorna ha under det gångna

året liksom tidigare följts med uppmärksamhet av sjukvårdsstyrelsen. En sammanställning angående riskerna för hörselskador under militärtjänst, byggande på under sommaren och hösten 1959 vid Ing 1, KÖS och F 5 utförda screening-audiometriska undersökningar med senare uppföljningar, har under året publicerats i Tidskrift för militär hälsovård. Dessa undersökningar ha givit resultat, som ytterligare understryka vikten av att hörselskydd komma till användning. Föreskrifter därom ha också föreslagits bli intagna i gällande säkerhetsinstruktion.

I anslutning till *inspektioner* av förbandssjukhus har även förbandssjukvården i vissa fall inspekterats.

Bestämmelser ha utfärdats beträffande behandling med sjukgymnastik m. m. vid förband (Tsjuv nr 2/1962), formulär till läkarintyg för utbildnings- och anställningssökande samt om tjänstbarhet (Tsjuv nr 6/1962); samordning av sjukvårdstjänsten inom garnison (Tsjuv nr 10/1962). *Reglemente* för försvarets reservsjuksköterskekår har utfärdats av Kungl Maj:t (Tsjuv nr 4/1962). *Instruktion* har utfärdats för översköterskor, undersköterskor och sjukvårdsbiträden vid förbandssjukhus (Tsjuv nr 13/1962).

Garnisonssjukhuset i Boden, central-lasarettet i Norrbottens län, drives i landstingets regi. Läkarna vid de till Bodens garnison hörande förbanden bekläda underläkartjänster vid sjukhusets olika kliniker. Ett antal av sjukhusets på landstingets stat upptagna underläkare äro extra bataljonsläkare med skyldighet biträda i förbandssjukvården.

Förbandssjukhusen. Förbandssjukhuset I 5, som varit i bruk sedan 1910, har helt ombyggt, så att det motsvarar numera gällande fordringar. Garnisonens

slutna sjukvård har centraliserats till vårdavdelningen inom ifrågavarande sjukhus. Läkar- och tandläkarmottagning äro dock avsedda endast för det egna förbandet.

För InfSS har å Prästtomtafältet vid Kvarn uppförts en byggnad inrymmande läkarmottagning jämte två sjukrum med plats för två sängar vardera.

A 4. I disponibla lokaler i anslutning till läkarmottagningen har en tandläkarmottagning installerats. En centralisering av tandvården till I 5 hade nämligen icke utfallit på önskat sätt.

Projekteringsunderlag för militära sjukvårdsanstalter har utarbetats.

I samarbetsdelegationen för *helikopterfrågor* representeras försvarets sjukvårdsstyrelse genom en av de vid ämbetsverket anställda läkarna.

Blodtjänsten. Verksamheten har bedrivits som under föregående år. Kompletterande anvisningar till blodgruppsbestämningar av personal tillhörande krigsmakten ha utfärdats (Tsjuv nr 16/1962).

Hygien. Sjukvårdsstyrelsen har under året till Kungl Maj:t avgivit förslag till bestämmelser rörande hygienisk livsmedelskontroll m. m. inom krigsmakten. I samband med granskning av inkomna ritningsförslag m. m. ha yttranden avgivits i 15 fall beträffande ny- och ombyggnader av militära etablissemang o. d. vid KS, IV milbefstaben, BÖS, CVM, I 3, I 13, T 3 och F 18.

Styrelsen har under året utarbetat och till arméstaben överlämnat normer för hygieniska krav i fråga om livsmedels- och ekonomilokaler, förlägnings-, toalett- och personalrum samt bastubad i samband med om- och nybyggnadsverksamheten vid krigsmakten.

Under året har hälsovårdsbyråns personal verkställt hygieniska inspektioner

och besiktningar rörande vatten-, avlopps-, livsmedels-, förläggings-, yrkeshygieniska och renhållningsförhållanden inom olika militärområden. Av nämnda personal ha därjämte utförts vissa specialundersökningar på grund av påtalade brister ur hälsovårdssynpunkt i fråga om avlopps-, ventilations- och yrkeshygieniska förhållanden samt på grund av förekomst av ohyra och andra skadedjur. Antalet dylika förrättningar ha uppgått till 58.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har under året utfärdat vissa bestämmelser beträffande dels den rutinmässiga medicinska undersökningen av personal tillhörande svenska FN-bataljoner, som återvänt till hemlandet, dels vaccinationsprogram för personal avsedd att tjänstgöra i Främre Orienten och i Kongo (Tsjv nr 5/1962). Därjämte har ämbetsverket utfärdat föreskrift att av Kungl. Medicinalstyrelsen med stöd av 53 § karantänskungörelsen den 24 april 1953 (SFS nr 222) anbefalld smittkoppsympling av resande från vissa länder utanför Europa skall gälla även krigsmakten tillhörande personal (Tsjv nr 6/1962).

Sjukvårdsstyrelsen har vidare under året utfärdat bestämmelser jämte råd och anvisningar för yrkesmässigt bedrivna verksamhet i frisersalong vid anläggning tillhörande krigsmakten (Tsjv nr 7/1962).

Omfattningen av den i sjukvårdsstyrelsens regi bedrivna desinfektionsverksamheten vid krigsmakten framgår av tabell G.

Hälsovårdsassistenterna vid I—VI militärområdena ha under året utfört till allmän hälsovård hänförliga förrättningar till det antal som framgår av tabell H.

Sjukvårdsmateriel. Klassificeringen av

sjukvårdsmateriel har fortsatt, i första hand avseende nytillkommen materiel.

Uppläggnings- och nytt redovisningssystem har fullföljts främst avseende bristredovisning.

Kurser för uppbördsmän, förråds- och kontorspersonal från flygvapnet ha igångsatts och komma att fullföljas under 1963.

Försöksverksamheten har under 1962 förekommit endast i begränsad omfattning.

Revideringen och fastställandet av nya normer för kustartilleriets utrustning har slutförts.

Läkemedel. Militärapotekets verksamhet har ökat även under år 1962. Sålunda steg värdet av fullgjorda leveranser till olika avnämare från 5,4 miljoner kronor 1961 till 7,1 miljoner kronor. I denna siffra innefattas även den omfattande verksamheten i samband med svensk medverkan i olika internationella hjälpaktioner.

Betydande nyanskaffningar av läkemedel för krigsmaktens räkning ha skett under året. Humanläkemedelsutrustningen har bl. a. tillförts ökade mängder antibiotika och infusionslösningar. Djurläkemedelsutrustningen har helt förnyats.

Forskningsverksamheten har intensifierats betydligt sedan särskilda medel härför ställts till förfogande bl. a. av militärmedicinska forskningsberedningen. Bland projekt som bearbetats märks förutom autoinjektorn, som nu slutgiltigt fastställts, vattenreningsfrågan, vari förslag utarbetats till nya kloreringsmetoder, samt studier av nervgasantidoters hållbarhet. Vidare ha studier påbörjats över plastemballage och engångssprutor. Den farmaceutiska hållbarheten av vissa läkemedel har ägnats fortsatt undersökning.

Samarbetet med läkare och forskargrupper vid Karolinska sjukhuset och Karolinska institutet har intensifierats och värdefulla erfarenheter ha härvid kunnat tillvaratas för krigsmaktens räkning. Apoteket har i ökad utsträckning fått biträda inom sjukvården i olika sjukvårdstekniska frågor såsom bedömning av sjukvårdsmateriel samt steriliserings- och laboratorietekniska frågor.

I samband med i proposition nr 184/1962 framlagt förslag till ny läkemedelsförordning har vederbörande departementschef föreslagit en utbyggnad av sjukhusapoteken vid de större sjukhusen.

I sammanhanget anför departementschefen följande om militärapotekets verksamhet.

»En sådan samordning mellan medicin och farmaci, som den jag här skisserat, existerar sedan mer än tjugu år vid Karolinska sjukhuset, där det statliga militärapoteket är sjukhusapotek. Enligt vad jag erfarit från såväl sjukhusledning som läkare och apotekare har systemet varit till stor båtnad för alla parter.»

Apoteket har lämnat en omfattande medverkan vid undervisning av fast anställd och vpl medicinalpersonal.

C. Tuberkulosbekämpandet vid försvaret

Skärmbildsundersökningarna ha sedan 1946 utförts av medicinalstyrelsens skärmbildscentral dels genom utsända patruller vid inryckningar m. m. dels genom fasta skärmbildsanläggningar vid olika förband. Mindre personalgrupper ha av praktiska skäl undersökts vid centralsdispensär.

Tab C: I redovisar samtliga skärmbildsundersökningar under året med de primära granskningsresultaten fördelade efter de röntgenologiska förändringarnas typ. Totalt utfördes 140 490 undersökningar av vilka 999 eller 0,7 % ansågos vara i behov av närmare utredning vid dispensär eller annorstädes på grund av positivt skärmbildsfynd. Resultaten av dessa kontrollundersökningar framgå

bildsundersökningar under året med de primära granskningsresultaten fördelade efter de röntgenologiska förändringarnas typ. Totalt utfördes 140 490 undersökningar av vilka 999 eller 0,7 % ansågos vara i behov av närmare utredning vid dispensär eller annorstädes på grund av positivt skärmbildsfynd. Resultaten av dessa kontrollundersökningar framgå

Tab. C: 1. Översikt över skärmbildsundersökningar vid försvaret år 1962

	Hela antalet skärmbildsundersökta	Antal fall utan åtgärd	Antal fall i behov av »utredning»									Totalt
			Tbc. läkt, kalk, indur.	Tbc. ej säkert läkt.	Tbc. aktiv?	Övr. pulm. förändr.	Hjärta kärl.	Övr. extra pulm. förändr.	Anomalideformitet.	Ej säkert lämpat för förändr.	O-lämplig för skb.	
<i>Undersökta vid inryckningar, repetitionsövingar m. m.</i>												
1. Genom patrull	136 733	135 781	103	211	25	301	36	16	—	252	7	952
därav Armén ...	109 118	108 357	84	164	19	241	27	12	—	212	2	761
» Marinen...	13 199	13 109	9	22	4	25	2	2	—	23	3	90
» Flyget ...	14 416	14 315	10	25	2	35	7	2	1	17	2	101
2. Genom dispensär o. lasarett.....	3 757	3 710	4	7	—	9	2	—	—	25	—	47
därav Armén...	2 014	1 989	1	2	—	5	2	—	—	15	—	25
» Marinen...	197	189	2	1	—	2	—	—	—	3	—	8
» Flyget ...	1 546	1 532	1	4	—	2	—	—	—	7	—	14
Antal skärmbildsundersökta	140 490	139 491	107	218	25	310	38	16	1	277	7	999

Tab. C: 2. Resultat av utredningen betr. de skärmbildspositiva kontrollfallen 1962
(Enl. inkomna rapporter, blankett SjäS 614).

	Antal fall	Per 1000 undersökningar		Antal fall	Per 1000 undersökningar
<i>I. Nyupptäckt tuberkulos</i>	41	0,29	Hjärt-kärlsjukdomar....	31	0,23
Därav: Aktiv lungtuberkulos ...	37	0,26	Div. andra sjukdomar..	30	0,21
Pleuritis exs. (tbc?)	4	0,03	<i>III. Observationsfall</i>	227	1,61
<i>II. Icke-tuberkulösa sjukdomar</i> ..	235	1,68	Därav: Nyupptäckta	142	1,01
Därav: Pneumoni, ospecifika			Förut kända	85	0,60
infektioner	88	0,63	<i>IV. Läkta och betydelselösa förändringar</i>	496	3,53
Sarkoidos och bilaterala			Summa kontrollfall	999	7,11
hiluslymfom.....	77	0,55			
Tumör	3	0,02			
Spontan-pneumothorax	6	0,04			

¹ Därav öppen lungtuberkulos i 10 fall.

Tab. D. Tuberkulinprövning och calmettevaccinering vid försvaret 1962

	Antal tuberkulinundersökta	Antal negativa	Därav ympade	Antal positiva efter		
				första ympningen	andra ympningen	summa
Armén	34 955	5 221	5 016	3 588	570	4 158
Marinen	6 307	514	451	164	1	165
Flygvapnet	6 645	943	714	440	25	465
Summa	47 907	6 678	6 181	4 192	596	4 788

av tab C: 2. Sålunda upptäcktes 37 fall av aktiv lungtuberkulos d. v. s. 0,26 fall per 1 000 undersökta, vilket innebär fortsatt minskad tbc-frekvens gentemot de närmast föregående åren (1961 0,32 ‰). Antalet fall av öppen smittsam lungtuberkulos utgjorde 10 (mot 11 1961).

Beträffande övriga skärmbildsupptäckta sjukdomstillstånd föreligger i stort

sett oförändrade frekvensförhållanden gentemot tidigare år. Omkring hälften av alla till kontroll remitterade fall befunnos vid utredningen vara i behov av åtgärder i någon form, därav en stor del observationsfall med eller utan ändring i värnpliktsförhållandena. Övriga kontrollfall bedömdes ha läkta eller betydelselösa förändringar.

D. Tandvården vid försvaret

Verksamheten har bedrivits enligt bestämmelserna i kungl brev 29 juni 1945.

Den i tabell E redovisade statistiken för 1962 understryker den under senare år fortgående förändring av tandvården, som inträtt i och med den ökade förstå-

elsen för tandvård och de förbättrade tandvårdsmöjligheterna inom landet. Detta tar sig uttryck i ett minskat antal extraktioner och antal proteser. Samtidigt härmed ökar — även påverkat av landets höga kariesfrekvens — kravet

på konserverande behandling, vilket visar sig i ett ökat antal fyllningar. Härigenom har också vårdvolymen avsevärt ökat, vilket ytterligare understryker behovet av en modernisering av utrustning och instrument för att kunna åstadkomma den önskvärda effektiviseringen av arbetet vid de militära tandpoliklinikerna.

Betydelsen av den militära tandvården för individen själv och som ett viktigt led i den svenska tandvården torde nu vara klart fastslagen, varför såväl personella som ekonomiska resurser för dess effektivisering snarast böra tillskapas.

Verksamhetens omfattning framgår av tabell E.

Tab. E. Tandvården vid försvaret 1962

	Antal pati- enter	Konserv behandling		Endodont behandling			Kirurgisk behandling		Prot behandling		Öv- rig be- hand- ling
		Amal- gam	Sili- kat	Rotfyllning		Am- puta- tion	Ex- trak- tioner	Paro- donto- pati	Kro- nor och broled	Pro- tes	
				Vital pulpa	Ej vital pulpa						
Armén	119 703	111 980	16 788	4 404	2 407	1 385	15 152	2 525	466	446	59 783
Marinen	25 054	23 734	3 364	575	852	201	2 509	864	123	40	19 086
Flygvapnet .	28 976	28 369	4 390	650	649	327	2 117	726	51	47	16 161
Summa	173 733	164 083	24 542	5 629	3 908	1 913	19 778	4 115	640	533	95 030

E. Ympning mot smittkoppor vid försvaret

Ympning utföres i allmänhet med multiple pressure-metoden. Besiktning har därefter ägt rum på åttonde dygnet.

Tab. F. Ympning mot smittkoppor vid försvaret år 1962

	Antal ympade	Antal besiktigade	Antal ej besiktigade	Reagerande	Ej reagerande	Reag. i % av besiktigade
Armén	34 536	34 366	170	30 894	3 472	89,90
Marinen	7 042	6 999	43	6 159	840	88,00
Flygvapnet	6 550	6 536	14	6 042	494	92,44
Summa	48 128	47 901	227	43 095	4 806	89,97

F. Desinfektionsverksamheten vid försvaret

I sjukvårdsstyrelsens regi utförda behandlingar mot råttor, ohyra, förråds- och andra skadeinsekter redovisas i tab G.

Av hälsovårdsassistenterna utförda hygienbesiktningar, provtagningar m. m. redovisas i tab. H.

Tab. G. I sjukvårdsstyrelsens regi utförda behandlingar mot råttor, ohyra, förråds- och andra skadeinsekter år 1962

Milo	Antal giftutläggningar mot råttor och möss	Antal behandlingar mot					Antal behandlingar med		Summa utförda behandlingar	Volym av behandlade utrymmen (m ³)
		Ohyra	Förråds-skadeinsekter	Kackerlackor	Husbock	Insekter övriga slag	Cyanväte-gasmetoden	Annan metod		
I	415	26	8	36	32	11	—	113	113	25 000
II	34	—	3	—	—	4	—	7	7	2 000
III	47	—	2	11	—	4	—	17	17	2 042
IV	47	4	6	5	—	8	—	23	23	1 900
V	191	—	1	—	—	—	—	1	1	300
VI	109	62	6	—	—	13	—	81	81	9 400
VII	130	—	—	—	—	20	—	20	20	280
Summa	978	92	26	52	32	60	—	262	262	40 922

Tab. H. Av hälsovårdsassistenterna utförda hygienbesiktningar, provtagningar m. m. år 1962

	Milo						
	I	II	III	IV	V	VI	Summa
Hygienbesiktningar betr.:							
vattentäcker och avlopp	55	18	546	56	63	32	770
matinrättningar	176	32	33	78	25	47	391
övriga livsmedelslokaler	85	21	56	76	22	32	292
bostäder (förlägningslokaler) ..	102	18	32	71	12	90	325
frisersalonger	4	7	6	11	—	6	34
stall	4	6	1	6	4	10	31
furagemagasin	10	6	1	6	4	12	39
hundgårdar	16	16	4	12	3	6	57
yttre renhållning	215	46	27	91	23	90	492
byggnader avsedda till förråd ..	285	—	6	30	—	12	333
arbetarskydd	92	8	19	21	3	35	178
Vattenprovtagningar	17	14	417	73	53	40	614
Livsmedelsprovtagningar	16	4	2	7	2	14	45
Koloxidundersökningar	36	6	79	1	—	16	138

G. Sjuklighet, sjukdomar och sjukvård vid försvaret

Följande redovisning omfattar icke blott värnpliktiga m. fl. utan även övrig personal, till vilken räknas officerare och underofficerare jämte vederlikar samt sådan civil personal, som ej är anställd genom kollektivavtal.

Sjuklighet. En översikt av sjukligheten vid förbanden inom samtliga försvarsgrenar lämnas i *tab. 1* (bilagan). Därav framgår bl. a. att antalet nyinsjuknade under året fördelade sig på följande sätt:

	Antal nyinsjuknade		
	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.	Övrig personal	Summa
Armén	48 578	11 400	59 978
Marinen	7 951	4 001	11 952
Flygvapnet	6 992	6 922	13 914
Summa	63 521	22 323	85 844

Därvid bör för marinens del beaktas att sådana som insjuknat å fartyg men sedan avpolletterats till örlogsstation

	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa
<i>Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.: Avförda ..</i>	<i>48 615</i>	<i>7 950</i>	<i>6 988</i>	<i>63 553</i>
därav såsom tjänstbara	43 081	7 358	6 628	57 067
tillf. odugliga	3 466	351	229	4 046
odugliga	2 058	240	130	2 428
döda	10	1	1	12
<i>Övrig personal: avförda</i>	<i>11 443</i>	<i>3 996</i>	<i>6 931</i>	<i>22 370</i>
därav såsom tjänstbara	11 432	3 985	6 928	22 345
tillf. odugliga	—	—	—	—
odugliga	—	1	—	1
döda	11	10	3	24

kunna på båda hållen ha uppförts som nyinsjuknade och sålunda ha blivit dubbelräknade.

Hela antalet nyinsjuknade utgjorde 85 844 mot 88 947 och 98 121 under de två närmast föregående åren (1961 och 1960).

Enligt ovanstående sammanställning har det stora flertalet av de sjukredovisade vpl m. fl. (89,8 %) avförts såsom dugliga till krigstjänstgöring (tjänstbara), medan 6,4 % ansetts tillfälligt odugliga och 3,8 % odugliga samt 12 eller 0,0 % avlidit. Antalet icke tjänstbara var relativt lägst inom flygvapnet. Av övrig personal ha samtliga överlevande utom 1 kunnat omedelbart återinträda i tjänst.

	Antal sjukdagar		
	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.	Övrig personal	Summa
Armén	249 296	126 965	376 261
Marinen	52 234	38 768	91 002
Flygvapnet	39 768	53 355	93 123
Summa	341 298	219 088	560 386

Enligt ovanstående och följande tablåer förekommo under året 560 386 sjukdagar inom hela försvaret eller 2,1 sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar mot 578 989 resp. 2,4 föregående år. Antalet

	Antal sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar		
	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.	Övrig personal	Summa
Armén	1,8	2,8	2,0
Marinen	2,0	3,3	2,4
Flygvapnet	1,4	2,8	1,9
Summa	1,8	2,9	2,1

sjukdagar har minskat både absolut taget och i förhållande till antalet tjänstgöringsdagar.

Sjukligheten bland vpl m. fl. var lägst vid flygvapnet. Vpl m. fl. hade något lägre sjukfrekvens än övrig personal inom försvaret i dess helhet.

Sjukligheten bland vpl m. fl. varierade betydligt mellan de olika förbanden. Inom armén förekom det största antalet sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar vid Bohusläns regemente (3,3) och Dalregementet (3,0), medan det lägsta antalet redovisades av Krigsskolan (0,6) och Livregementets husarer (1,1).

Inom marinen redovisade flottan i övrigt (exkl. fartygen) ett relativt högt antal sjukdagar bland vpl m. fl. och övrig personal (2,8 och 3,7). Detta förhållande bör bedömas med hänsyn till att där medtagas icke blott sjukdomsfall bland deras egen personal utan även från fartygen avpolletterade. Dessa avpolletterade fall utgöra i stort sett de svårare och mest långvariga sjukdomsfallen å fartygen. Av denna anledning kunde i stället fartygen formellt redovisa den lägsta sjukligheten eller 1,1 bland vpl m. fl. och 0,4 bland övrig personal.

	Antal sjukdagar i medeltal per insjuknad		
	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.	Övrig personal	Summa
Armén	5,1	11,1	6,3
Marinen	6,6	9,7	7,6
Flygvapnet	5,7	7,7	6,7
Summa	5,4	9,8	6,5

	Antal sjukdagar			Summa
	vid truppen	å militär-sjukhus	å civilt sjukhus	
<i>Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.</i>	36,3	55,1	8,6	100,0
Armén	32,0	60,2	7,8	100,0
Marinen	48,3	41,7	10,0	100,0
Flygvapnet	47,7	40,3	12,0	100,0
<i>Övrig personal</i>	87,1	1,4	11,5	100,0
Armén	87,6	1,4	11,0	100,0
Marinen	86,1	1,4	12,5	100,0
Flygvapnet	86,3	1,4	12,3	100,0

Inom flygvapnet varierade sjukligheten från högst 2,1 vid Kalmar och Hallands flygflottiljer till lägst 0,6 vid Roslagens flygkår.

De under året inträffade sjukdomsfallen varade i genomsnitt 6,5 dagar, kortare tid eller 5,4 dagar för vpl m. fl. och längre eller 9,8 dagar för övrig personal. Medeltalet sjukdagar per insjuknad är detsamma som föregående år.

Slutligen kan ovanstående sammanställning lämnas över det relativa anta-

let sjukdagar vid truppen (inkl. hemmet), å militärsjukhus och å civilt sjukhus.

Skillnaden mellan vpl m. fl. och övrig personal är markant. Beträffande vpl m. fl. ha sålunda 36 % av sjukdagarna tillbragts vid truppen eller i hemmet mot 87 % för övrig personal. Motsvarande tal för år 1961 utgjorde 37 och 85 %.

Sjukdomar. Förekomsten av olika sjukdomar redovisas i tab. 2 (bilagan).

	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.				Övrig personal				Summa
	Armén	Marinen	Flygvapnet	Samtliga	Armén	Marinen	Flygvapnet	Samtliga	
Antal nyinsjuknade	48 578	7 951	6 992	63 521	11 400	4 001	6 922	22 323	85 844
Därav i % med									
Infektionssjukdomar och parasitära sjukdomar.....	4,0	6,3	3,8	4,3	0,8	0,8	1,0	0,8	3,4
Tumörer.....	0,1	0,1	0,1	0,0	0,4	0,2	0,3	0,3	0,2
Allergiska sjd. Endokrina syst. sjd. Ämnesoms. sjd. Nutrientsrubbn. Blodbild. org. o. blodsjukdomar.....	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5	0,3	0,5	0,4	0,5
Mentala sjukdomar. Psykoneuroser	2,7	3,0	2,0	2,7	1,2	2,2	1,2	1,6	2,4
Nervsystemets o. sinnesorganens sjukdomar	1,9	2,1	1,5	1,8	2,0	1,1	2,9	2,1	1,9
Cirkulationsorganens sjukdomar	0,6	0,3	0,4	0,5	1,3	0,8	0,6	1,0	0,6
Respirationsorganens sjukdomar	54,1	56,2	58,2	54,9	60,0	61,6	61,6	60,8	56,4
Digestionsorganens sjukdomar	12,8	12,1	13,8	12,8	14,9	15,4	18,1	16,0	13,7
Urogenitalorganens sjukdomar	0,8	0,8	0,5	0,8	2,0	1,6	1,5	1,8	1,0
Havandeskapets, förlossnings- o. barnsängstidens sjukdomar ..	—	—	—	—	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Hudens o. underhudens, skelettets o. rörelseorganens sjukd.	6,0	3,6	3,7	5,5	5,9	4,3	4,6	5,2	5,4
Medfödda missbildningar	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	—	0,0	0,0	0,1
Senilitet. Ofullständigt preciserade fall.....	3,4	3,4	1,9	3,2	3,6	5,0	1,5	3,2	3,2
Skador genom yttre våld och förgiftning	12,9	11,5	13,4	12,8	7,2	6,6	6,1	6,7	11,2

Det bör påpekas, att vid sammanställandet av antal fall av olika sjukdomar vid marinen en mindre dubbelräkning skett i den mån de från fartygen avpollletterade redovisats såväl å fartyget som å vederbörande örlogsstation under samma eller olika diagnos.

I tablå 1 å sid. 11 ges en fördelning av antalet nyinsjuknade under året på grupper av sjukdomar.

Vanligast förekommande voro respirationsorganens sjukdomar, till vilka räknades 56,4 % av samtliga sjukdomsfall. Därnäst kommo digestionsorganens sjukdomar, skador genom yttre våld och förgiftning samt hudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar, omfattande 13,7, 11,2 och 5,4 %. På samtliga övriga grupper av sjukdomar kommo endast 13,3 %, bland vpl m. fl. 14,0 % och bland övrig personal 11,3.

Fördelningen på olika grupper av sjukdomar var i stort sett likartad för vpl m. fl. och övrig personal. För de förstnämnda spelade dock infektions-sjukdomar, hudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar samt skador genom yttre våld och förgiftning en större roll än för övrig personal, bland vilka i stället respirationsorganens och digestionsorganens sjukdomar hade större betydelse.

Tab. 2 (bilagan) ger närmare upplysning om förekomsten av olika sjukdomar. Där anges bl. a., att tuberkulos orsakade 279 fall, påssjuka 402 fall, inflammation i mellanörat och mastoidit 585

fall, vanlig förkylning 19 744 fall och övriga akuta infektioner i övre luftvägarna 24 036 fall, influensa 1 341 fall, akut bronkit 2 463 fall, gastrit och duodenit 1 609 fall, gastroenterit och kolit 7 659, reumatism 1 892 fall samt bland skador stukning 1 702 fall. I övrigt hänvisas till tabellen.

Antalet *avlidna* vid försvaret redovisas i tab 3 (bilagan). Såsom angives i nedanstående tablå avledo 83 personer. Av dessa avlidna hade 36 varit sjukredovisade (se tab. 1).

	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.	Övrig personal	Summa
Armén	29	15	44
Marinen	4	11	15
Flygvapnet	11	13	24
Summa	44	39	83

Våld och olyckshändelse utgjorde den viktigaste dödsorsaken bland vpl m. fl. Dit kunde räknas 33 av dödsfallen, varav 23 vid armén, 2 vid marinen och 8 vid flygvapnet. Bland dessa kommo främst 15 fall av trafikolycka, 5 olyckshändelser av annan art och 7 flyghaveri. Av andra dödsorsaker förekommo bland vpl m. fl. inalles 11 fall.

Även bland övrig personal var våld och olyckshändelse en betydande grupp med 14 fall. Bland dessa kommo främst 7 dödsfall vid flyghaveri. Av andra dödsorsaker redovisades inalles 25 fall, bland vilka särskilt märktes 10 fall av svulster och 7 fall av hjärtinfarkt.

II. Armén

(Berättelse avgiven av arméöverläkaren)

A. Fältläkarkåren m. m.

Fältläkarkårens stat omfattar fr. o. m. 1962 264 läkare, nämligen

1 arméöverläkare

9 fältläkare

38 regementsläkare

49 bataljonsläkare

71 bataljonsläkare vid fältläkarkåren

6 extra bataljonsläkare

90 fältläkarstipendiater.

Fältläkarkårens reserv utgjorde vid 1962 års utgång 287 läkare, därav 8 fältläkare, 10 regementsläkare och 269 bataljonsläkare.

Vid 1962 års ingång voro 1 regementsläkarbeställning (S 2) och 18 bataljonsläkarbeställningar (I 4, I 5, I 10, I 12, I 14, I 18, I 19, I 20, I 21, K 1, K 4, A 6, Ing 1, S 1, T 1, T 3, JS, KS) vakanta. (Tjänsterna på S 2, K 1, Ing 1 och KS dock tillsatta på förordnande.)

Under 1962 ha 2 bataljonsläkarbeställningar (I 19, K 1) kunnat återbesättas, men samtidigt ha 6 bataljonsläkarbeställningar (I 1, I 3, A 1, A 8, LV 7, T 2) blivit vakanta.

Vid 1962 års utgång voro 2 regementsläkarbeställningar (I 4 och S 2) samt 23 bataljonsläkarbeställningar (I 1, I 3, I 4, I 5, I 10, I 12, I 14, I 18, I 20, I 21, K 4, A 1, A 6, Lv 5, Lv 7, Ing 1, Ing 3, S 1, T 1, T 2, T 3, JS, KS) vakanta.

Svårigheten att fylla de vakanta förbandsläkarbeställningarna kvarstår allt-

jämt. Sålunda ha vakanta platser flera gånger ledigförklarats utan att någon sökande anmält sig.

Vid 1962 års utgång voro 4 tjänster som bataljonsläkare vid kåren och 65 tjänster som fältläkarstipendiater vakanta. Vakanserna i läkarbeställningarna medföra att många bataljonsläkartjänster måste bestridas av unga fältläkarstipendiater och värnpliktiga läkare beordrade under så kort tid som en eller högst två månader. Detta ständiga ombyte av delvis ofullständigt utbildade läkare vid förbanden medför högst allvar samma olägenheter, bl. a. försämrad sjukvård för de värnpliktiga och övrig personal, som är hänvisad för vård av förbandsläkare.

Trots att de värnpliktiga läkarnas tjänstgöringstid huvudsakligen skall användas för egen utbildning har denna brist på ständigt tjänstgörande läkare och övriga läkare tillhörande fältläkarkåren medfört att ett stort antal av de värnpliktiga läkarna måst tagas i anspråk exempelvis för inskrivningsförrättningarna. Systemet har utfallit väl och det kommer att användas i ökad utsträckning under nästkommande år.

Enl kbr 28/6 1962 få befattningar för fältläkarstipendiater vid uppkommande ledighet icke återbesättas. Antalet besatta befattningar nedgick från 35 till 25 under år 1962.

B. Utbildningsfrågor

Fortsatt utbildning av förbandsläkare och bataljonsläkare vid fältläkarkåren och i fältläkarkårens reserv har skett i form av taktisk kurs med 20 deltagare, kurs för brig-, förd-, etgrp-, och folä-kare med 20 deltagare och kurs i modern krigssjukvård med 22 deltagare.

Fem fackutbildningskurser för vpl läkare ha hållits med sammanlagt 217 elever, tre kurser för vpl tandläkare med sammanlagt elevantal 142 samt en kurs för vpl apotekare med 13 elever.

För vpl läkare och tandläkare i huvudsak placerade vid förband inom II., V. och VI. milo ha även under 1962 två vinterutbildningskurser anordnats med ett sammanlagt elevantal av 38.

Kurser för medicinalpersonal vid rep-övning ha anordnats vid T 1, T 2 och T 3 i tre olika omgångar med sammanlagt c:a 150 deltagare. Centraliserad utbildning för röntgenmanskap har även arrangerats.

Specialutbildning för värnpliktiga under första tjänstgöring har arrangerats för apoteksbiträden, laboratoriebiträden, röntgenmanskap och instrumentmekaniker.

Utbildningskontroll har ägt rum vid 17 förband med sammanlagt 21 kontroller.

Den till 30 timmar utökade utbild-

ningen i sjukvårdstjänst för alla värnpliktiga har även aktualiserat behovet av förbättrad utbildningsmateriel. Som ett led i den allmänna upprustningen på detta område ha ett flertal nya trupp-läkarföredrag utarbetats jämte nya filmer och bildband.

I arméöverläkarens regi ha två nya böcker, nämligen »Sjukvård i fält» (SjvF) och »Lärobok i sjukvård för krigsmakten» (L Sjv K) i huvudsak färdigställt att ersätta den gamla »Soldat-instruktion sjukvård» (SoldI Sjv).

L Sjv K har utkommit i utkast och har på försök använts vid utbildningen av åldersklassens sjukvårdare, sjukbä-are och sjukvårdsmän samt av befälet som underlag för utbildningen i sjuk-vårdstjänst för alla värnpliktiga.

Handbok för läkare inom armén (H Läk A) har under året utkommit i helt omarbetat skick.

Arméöverläkarens utbildningsdetalj har utarbetat en långsiktisplanering in-nebärande regelbundet återkommande repetitions- och fortbildningskurser för ordinarie förbandsläkare och läkare vid fältläkarkåren och fältläkarkårens re-serv, fortsatt utbildning av den värn-pliktiga medicinalpersonalen i anslut-nings till krigsplaceringarna och fortsatt utbildning av lärare och instruktörer i sjukvårdstjänst.

C. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid armén

Hälsotillståndet inom arméns skilda enheter har liksom föregående år varit gott. Sjukanmälningar utan verkligt skäl synas fortfarande förekomma i stort sett endast i undantagsfall, vilket alltså torde få tillskrivas den f. n. rådande positiva uppfattningen om försvaret och militär verksamhet över huvud.

Den i föregående årsberättelse påta-lade ökningen av ulcussjukdomar bland de vpl upprepas ånyo (I 12) medan de tidigare i ett flertal rapporter nämnda ökande fallen av psykisk sjukdom under militärtjänstgöring vid ett förband ha minskat (I 20). Alltjämt påpekas deras anmärkningsvärt stora betydelse för

nedgruppering. ID- och odugligförklaring ha rapporterats från fyra förband (I 17, T 2, I 4, P 1).

Bland olycksfall måste bollspel i tjänsten tillskrivas ett oproportionerligt för stort antal och påtalas från I 13 och P 1; t. o. m. förbud ifrågasättes härför. Trafikolycksfallen i tjänsten äro relativt begränsade till omfattning och antal medan motsvarande i samband med permissionsresor alltjämt öka i nämnda hänseende. De utgöra för försvarsgrenens del den ojämförligt största delen av dödsfallsstatistiken.

Hörselskador och hörselskadeprofylax ha under året ägnats ett stort intresse. Från flera förband har man påvisat ett ökat antal hörselskador resp. en försämring av redan vid inryckningen föreliggande skador. Resultatet av dessa undersökningar har publicerats i olika sammanhang. Hörselskyddens utomordentligt stora preventiva betydelse framgår klart av samtliga undersökningar.

Viss försvarsmedicinsk forskningsverksamhet har bedrivits vid vissa förband. Sålunda kan nämnas en undersökning om ofarlig träning till igenkännande av nervgasförgiftning samt om atropininjektion vid A 3, undersökning om förebyggande av fotinsufficiensbesvär genom fotgymnastik vid I 3, elektrokardiogramundersökningar efter skyddskoppypning vid I 19 samt hörselskadeprofylax vid I 4, P 4 och Ing 2.

Härutöver ha skilda försvarsmedicinska forskningsuppgifter bearbetats av personal ur fältläkarkåren samt värnpliktiga läkare från armén. Bland dessa undersökningar må nämnas en brett upplagd undersökning beträffande odugligförklaring och nedgruppering av värnpliktiga, kontroll av tillförlitligheten i gällande blodgruppsbestämningar, frågor rörande kemiska stridsmedel, ra-

dioaktivitetsmätningar på livsmedel, bländningsrisken vid kärnvapenexplosioner samt benmärgsforskning medelst isotoper. Härutöver ha vissa läkare medverkat inom forskningsverksamheten vid militärmedicinska undersökningscentralen och vid FOA.

Vid förbandens sjukvårdsexpeditioner föreligga alltfört tidigare vid flerfaldiga tillfällen påtalade brister såväl personellt som materiellt. Det synes numera vara regel att det är helt ogörligt att inom fastställd personalram kunna tillfredsställande handlägga i expeditionstjänsten ingående uppgifter. I 20 redovisar två rustmästare som ständigt tjänstgörande; JS har likaså ständigt en vpl utöver expeditionsföreståndaren. Regementsläkaren vid P 18 framför med skärpa kravet på att även sjukvårdsavdelningens expeditionsföreståndare liksom övrig fast anställd personal vid förbandet skall ha rätt erhålla övertidserättning, vilket enligt gällande bestämmelser förvägrats honom. Påpekanden, huvudsakligen innebärande klagomål, ha i frågan meddelats utöver nu nämnda från I. milo, I 6, I 7, I 12 (som vill överlämna ekonomiska ärenden sammanhängande med sjukförsäkring till kassaavdelningen), T 4, I 16, Lv 6, I 15, S 2, K 1, Ing 1, S 1, T 1, I 2, I 3 och I 13.

Översköterskornas gemensamma jourtjänst förbanden emellan fungerar tillfredsställande enligt fältläkaren vid IV. milo.

Den materiella utrustningen på sjukvårdsexpeditionerna (räknemaskiner, fotostatkopieringsapparat m. m.) må illustreras med att regementsläkaren vid T 4 funnit sig föranlåten att för egna medel anskaffa en diktafon.

Beträffande det expeditionella har från I 14 framförts önskemål om minskning av antalet i det till det f. n. 70-talet

blanketter, som används av vilka c:a tio dagligen. Från K 1 påtalas att de kollektivanställda ej medtagas i aktuell sjukredovisning. De delvis tjänstbara (grupp 1 och 2) upptagas ej i årsredogörelserna, vilket medför att dessa beträffande arbetsuppgifternas storlek äro synnerligen ofullständiga (I 21 och HS redovisar 10 000 dylika). Antalet sjuk-anmälda anges ingenstädes, vilket ävenledes är en väsentlig uppgift för att er-hålla nödvändig uppfattning om läkar-mottagningarnas belastning.

De nya läkarkorten (hälsokort, -pati-entkort) ha i olika avseenden kritiserats från II. milo, I 21, A 4, Lv 4, P 10 och Ing 1.

Regementsläkaren vid I 21 meddelar uppgift om en vid förbandet genomförd hälsokontroll omfattande besvarande av frågeformulär, rutinundersökning och EKG av all fast anställd personal över 40 år. Ett berömvärt initiativ!

Hygienisk upprustning av kasern-byggnader under året har redovisats från ett flertal förband och synes nu ske i ett accelererat tempo. Dock kvarstå fortfarande vissa objekt, som direkt synas släpa efter. Hit höra kök och mat-inrättningar vid P 2 Ravlunda (måst av-stängas), I 21, I 14, A 4, I 17 (»matin-rättningen fyller ej blygsamma krav på hygien») T 2, I 4, I 10, Lv 2, S 1, AUS, RS, KS och K 4. Förbandssjukhusen visa delvis avsevärda brister på I 7 Y, A 6, P 2, Ing 2, I 21 (tandpol), A 4, Lv 5 Åstön (»sjukvård är knappast möjlig»), T 3, I 15, I 16, I 17 (»förfallet har nått ett bottenläge, som ej kan bli sämre»), P 4, Lv 6, P 10 (»40-årigt provisorium»), K 1, S 1, I 13 och Lv 7.

Alltjämt ropas efter varmvatten i rap-porterna från I. Milo, I 12, I 5, I 4, P 10, K 1, P 1, A 1, Lv 2, Ing 1, I 20, A 8 och P 18 medan badinrättning är otill-

fredsställande eller obefintlig vid I 14, I 4, K 1, P 1, A 1, I 13 (det befintliga hälsovådligt) och A 9.

Övningsplatsernas vatten och avlopps-hygien påtalas från I 17, moborternas vatten från A 7 medan övningslägren (P 2) Ravlunda och (I 2) Trossnäs for-dra en avsevärd upprustning.

Alltjämt påtalas usla kasernförhållan-den från A 6, I 4, Ing 1, Ing 3 och P 18. Vid viss ombyggnad på P 6 inrättades trots påtalande dessförinnan vare sig duschrum eller toaletter åt befälet. Så-dana måste ordnas i efterhand, innebä-rande avsevärt ökade kostnader och tidsspillan.

Beträffande inventarier anmärktes endast på dåliga sängar (I 20). Från I. milo påtalas att yrkesinspektionens på-pekanden helt nonchalerats och från I 14 meddelas om ett hälsovådligt sprut-lackeringsrum — båda uppgifterna äro synnerligen allvarliga erinringar om att viktiga hygieniska erinringar alltjämt lämnas utan att åtgärdas.

Fältläkaren VI. milo tager upp pro-blemet med den alltmer vanliga före-komsten av ängrar, speciellt pälängern och efterlyser förfaringssätt för att er-hålla skydd häremot.

Genomförandet av föreskrivna ymp-ningar synes ske på ett tillfredsställande sätt. Fältläkaren VI. milo framför med hänvisning till förekomsten av tetanus kravet på att stelkrampsympningen gö-res obligatorisk inom krigsmakten även i fredstid.

De veneriska sjukdomarna förefalla alltjämt att öka även om registreringen sannolikt är utomordentligt bristfällig beroende på att ett stort antal fall skötes av läkare utanför förbanden. Dock redovisar såväl regementsläkaren vid I 4 som fältläkaren vid IV. milo lägre siff-ror än för 1961.

Påtagligt är att tuberkulos alltjämt utgör en allvarlig realitet. Ett hundratal fall ha efter inryckning ID-förklarats, dispensäranmälts och hemsänts härför. I 20 har erhållit egen skb-apparat, vilken varit till utmärkt hjälp. Den skb-undersökning ej äldre än 90 dagar, som numera fordras för tjänsteduglighetsintyg, har visat sig vara värdefull även för upptäckande av hjärt- och andra sjukdo-

mar inom brösthälsan. Det är betryggande utrett — bl. a. genom WHO — att även upp till fyra skbundersökningar per år är utan betydelse och förmår ej åstadkomma någon som helst röntgen-skada.

Stockholm i juli 1963.

G. Hesselblad

Arméöverläkare

III. Marinen

(Berättelse avgiven av marinöverläkaren)

A. Marinläkarkåren

Marinläkarkårens stat omfattade den 31/12 1962 78 läkare, nämligen

- 1 marinöverläkare
- 1 specialmarinläkare
- 3 förste marinläkare
- 15 marinläkare av 1. graden
- 1 ögonläkare
- 49 marinläkare av 2. graden
- 8 marinläkarstipendiater*

Vakans: 1 marinläkare av 1. graden i Ao 19 vid KA 2.

Förefintliga vakanser ha liksom under tidigare år måst fyllas av marinlä-

kare av 2. graden och marinläkarstipendiater med tjänstgöringsskyldighet två månader årligen, vilket medfört betydande kostnader och olägenhet för sjukvårdens kontinuitet. Dessutom ha möjligheterna till en lämplig uppläggning av marinläkarnas vidareutbildning kringsskurits.

Sammanlagt 20 beställningar ha under året nybesatts.

Marinläkarkårens reserv räknade 127 marinläkare av vilka 85 tillhöra 1943 års och 15 1962 års reservorganisation.

B. Utbildningsfrågor

Utbildningsverksamheten har i stort sett haft samma inriktning under detta år som under de närmast föregående. De vpl läkarnas och tandläkarnas rekrytutbildning har ägt rum vid KÖS och militärutbildningen period II och III förlagts till kustflottan respektive KA 4. Tandläkarna ha emellertid icke kunnat beredas plats ombord under period II, vilket måste anses utgöra ett avsevärt avbräck i främst deras miljöutbildning. Det är ett starkt önskemål att platstillgången i framtiden skall medge utbildning ombord även av tandläkarna.

Årets fackutbildningskurs har omfattat både läkare och tandläkare. En gemensam undervisning av båda dessa kategorier är på grund av en rätt divergerande medicinsk utbildningsgång icke lämplig i alla avseenden men nödvändig

av praktiska skäl. För att i väsentliga hänseenden undanröja nackdelarna har undervisningen i flera avsnitt delats upp och lagts tillrätta för respektive grupper. Utbildningen har bedrivits dels vid Marinens sjukvårdsskola vid KA 4, dels vid KSS och BÖS. Sistnämnda plats utnyttjades för skyddsutbildningen. Dessutom har viss praktisk utbildning ägt rum för läkarna i dyktanken vid KÖS. Parallellt härmed ha tandläkarna erhållit narkosutbildning vid en del stockholmssjukhus.

Under året har även en stabsläkarkurs anordnats vid Marinens sjukvårdsskola i Göteborg under 3 dagar. Värdet av återkommande dylika kurser kan icke nog framhållas för vilket bl. a. redogjorts i tidigare årsberättelser.

I samband med MKÖ/62 anordnades

* Organisationen upphörde den 1 juli 1962, när ny reservbefälskungörelse trädde i kraft.

för ett flertal av de inkallade läkarna och tandläkarna en repetitionskurs över marin krigssjukvårdstjänst. Dylika kurser äro betydelsefulla för att utbildningen under de krigsförbandsvisa övningarna skall bli god respektive att övningsledningen skall bli i tillfälle att samla in erfarenheter.

Ett par marinläkare ha under året genomgått specialkurser, bl. a. har en läkare deltagit i för sjukvårdstjänsten aktuella avsnitt på Militärhögskolans intendenturlinje. Sådana utbildningsmöjligheter böra ytterligare utnyttjas.

Genom Sjukvårdsstyrelsens försorg anordnades en kurs för försvarstandläkare under året. Det kan vitsordas att den blev värdefull, i varje fall för de till marinen knutna tandläkarna.

Under året har fortsatt utbildning vid blodgivarcentraler och kirurgisk avdelning ägt rum för ett antal sjukvårdsunderofficerare. Även en kurs i ABC-sjukvård vid BÖS under 4 dagar har anordnats för stamsjukvårdare. Slutligen har den sedan ett par år pågående frivilliga korrespondensundervisningen i anatomi, fysiologi och medicin fortsatt.

I juni 1962 utexaminerades fyra sjukvårdsfurirer ur flottan från Uppsala sjuksköterskehemms sjuksköterskeskola. Därmed ha dessa sjukvårdare efter ca 40 månaders utbildning på sköterskeskola erhållit legitimation för sjukvårdsverksamhet analogt med sjuksköterskor. Efter utbildningen på civil läroanstalt har avslutande militär utbildning påbörjats dels på Marinens sjukvårdsskola och ombord, dels på MUOS. Under 1962 anmäldes ytterligare 3 elever — varav en från flottan och 2 från KA — för sjuksköterskeutbildning med början i februari 1963. Under sådan utbildning befinna sig fyra sjukvårdare vid den nämnda sjuksköterskeskolan.

Utbildningen av vpl sjukvårdare vid marinen sker dels vid Marinens sjukvårdsskola, dels vid olika civila sjukhus i likhet med vad som meddelats i föregående årsberättelse. Otillfredsställande är att de vpl sjukvårdarna vid flottan i många fall aldrig få tjänstgöra i sina krigsbefattningar genom avsaknaden av repetitionsövningar.

Vad gäller utbildningen av annan personal än sjukvårdspersonal kan särskilt omnämnas specialkurserna i olycksfallsvård och stridssjukvårdstjänst för officerare, underofficerare och underbefäl tillhörande ubåts-, motortorpedbåts-, min-svepar- och helikopterverksamheten. Kurserna ha varit antalsmässigt begränsade till mellan 3—8 man samt avhållits på olika sjukhus såsom Karolinska sjukhuset, lasaretten i Kristianstad och Västervik. Dessa kurser, som för ubåtspersonalens del påbörjades för många år sedan och som successivt utökats, ha mottagits mycket positivt av personalen och torde ha ett betydande värde för att höja olycksfallsberedskapen på alla de små enheter inom marinen, som sakna sjukvårdspersonal.

Den övriga utbildningen av icke sjukvårdspersonal har haft samma omfattning som tidigare. Det måste dock anmärkas att utbildningen i sjukvårdstjänst av vpl varken har en tidsmässig tillräcklig del av utbildningsprogrammet eller sådana tekniska och personella undervisningsresurser att resultatet kan anses tillfredsställande. Det moderna kriget ställer även i sjukvårdshänseende ökade krav på personalens kunnande. Det är därför angeläget att de olika förslag till förbättringar som framförts successivt kunna genomföras.

Den under 1961 tillsatta arbetsgruppen för utredning av marinens sjukvårdsorganisation har delvis på grund

av personalbrist kunnat arbeta i endast mycket begränsad omfattning under året. Detta är beklagligt mot bakgrund av dels behovet av en förstärkt sjukvårdstjänst inom marinen och dels de utredningar om försvarssjukvården, totalförsvaret, som påbörjats av en kungl kommitté (FSU-62).

Den försvarsmedicinska forskningsutredningen har under året framlagt sitt betänkande för fredsorganisationen. Om utredningens förslag realiseras och en verklig upprustning icke minst av den

tillämpade forskningen kommer till stånd torde betydelsefulla förutsättningar inom det medicinska problemfältet skapas för bl. a. den framtida marina verksamheten.

Inom utbildningsverksamheten kan slutligen nämnas att en grupp sjukvårdspersonal genomgått en särskild skyddstjänstkurs på BÖS och att en mindre grupp under ett par veckor följt utbildningen vid ett av arméns trängförband.

C. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid marinen

1. Sjukvårdspersonalen

Tillgången på sjuksköterskor och sjukvårdsbiträden har under året varit knapp och under vissa perioder helt otillfredsställande. Genom övertidsarbete och arbetsomläggningar har dock arbetet kunnat löpa.

Två sjukvårdsunderofficerare ha avgått med pension ur flottan respektive kustartilleriet och två underbefäl ha anställts, varav den ene återanställts som högbåtsman.

Behovet av hälsovårdsassistenter knutna till marinen kvarstår oförändrat. Även tillgång till veterinärmedicinsk sakkunskap med särskild kännedom om och intresse för marina problem erfordras emellertid vid sidan av befintliga möjligheter till bistånd av sådan expertis inom livsmedelshygienen.

Skrivgöromålen vid sjukvårdsförvaltningar, expeditioner och förbandssjukhus ha en betydande omfattning. Den personal som är avsedd för hithörande uppgifter är genomgående underdimensionerad. På KA 5 finns t. ex. ingen personal inom sjukvårdstjänsten avsedd

härför. Det är angeläget att en förbättring kommer till stånd inom detta område, vilket kan förutsättas få gynnsamma återverkningar på hela tjänstegrenen.

2. Hälсотillståndet

Hälсотillståndet har under året varit gott. Säsongmässiga anhopningar av övre luftvägsinfektioner men inga anmärkningsvärda epidemier ha förekommit. Några enstaka fall misstänkta för tuberkulos ha noterats. En relativt omfattande ymningsverksamhet främst avseende polio och smittkoppor har bedrivits.

Alkoholproblemen synas förekomma i ungefär samma omfattning som tidigare. Sålunda rapporteras från flera förband avpolletteringar och omplaceringar på grund av ethylmissbruk. Detta innebär att alkoholfrågan på varje förband måste följas av företrädarna för sjukvårdstjänsten och att aktiva åtgärder böra eftersträvas. Särskilt bör framhållas att förbandsläkarna med sin ofta goda lokala kännedom kunna möjliggöra tidiga och för omgivningen föga iögonfallande ingripanden.

De marina tandpoliklinikerna ha under det gångna året alltjämt ingått som en integrerande del i sjukvårdstjänsten och fullgjort ett omfattande arbete till gagn för den militära verksamheten och för folkhälsan. På många håll efterlyses möjligheterna till en utökad verksamhet samtidigt som behovet av vissa organisatoriska förändringar påyrkas och nödvändigheten av en materiell upprustning framhäves.

3. De sanitära förhållandena i land

Flottans anläggningar i Stockholm. Sjukavdelningen på Skeppsholmen befinner sig numera i ett tillfredsställande skick, vilket däremot icke är fallet med många av Kronans övriga utrymmen på ön. Detta har anmälts tidigare och behovet av reparationer kvarstår sålunda oförändrat.

Berga örlogsskolor. Problemet rörande effektivare åtgärder mot förorening av Hårsfjärdens vatten kvarstår oförändrat. Problemet är sammanfattat och svärbemästrat men det är likväl angeläget att de åtgärder, som genom marinens försorg kunna vidtagas, bli verkställda.

En mindre byggnad för stridssjukvårdsskolan har tagits i anspråk. Utrymmet kan icke anses tillräckligt men utgör dock en förbättring av arbetsläget för skolan.

Flottans anläggningar i Karlskrona. Som angivits i föregående års rapport är Kasern Sparre ur sanitär synpunkt i ett otillfredsställande skick. Likaså uppfyller ej matinträttningen moderna krav på hygien och ändamålsenlighet. Här erfordras betydande reparationsarbeten.

Även simhallsbyggnaden behöver genomgå en renovering.

Utomhusbadet på Stunholmen måste långa perioder hållas stängt på grund av otjänligt badvatten. Detta sammanhänger med att vattnet särskilt under vissa vind- och strömförhållanden förorenas från kloaker i Stunholmskanalen. Till dess att stadens avloppsfråga för detta område lösts torde någon förbättring för badets del ej vara att vänta.

Flottans anläggningar i Göteborg. Även här är kasernerna i betydande omfattning nedslitna. Stora köket vid marinkommandots matinträttning har vid inspektion betecknats som otillfredsställande.

Sjökrigsskolan. Intet anmärkningsvärt att anmäla.

Vaxholms kustartilleriregemente. Planerna på en renovering och tillbyggnad ha ytterligare avancerat och undersökningar för medelsanskaffning pågå.

Karlskrona kustartilleriregemente. Underhållsarbeten ha utförts i normal omfattning. Badvattnet vid regementets badplats i Gräsvik har varit tillfredsställande.

Gotlands kustartillerikår. Sjukhuslokalerna ha genomgått en betydande renovering och en del nya inventarier äro under anskaffning.

Älvsborgs kustartilleriregemente. Påpekandet från föregående år att bastu och gymnastiklokal saknas kvarstår alltjämt. I övrigt intel att erinra.

Härnösands kustartilleriregemente. Det har tidigare anmälts att kasernutrymmena periodvis voro alldeles för små med åtföljande hygieniska olägenheter. Anmärkningen kvarstår men torde inom en snar framtid bortfalla, då beslut om nybyggnad av ytterligare en kasern föreligger.

4. De sanitära förhållandena till sjöss

Vattenhygienien har åter varit bristfällig på flera fartyg, i något fall med en serie diaréer bland besättningen som följd. Långresefartyget Älvsnabben har under sin resa till Afrika haft svårigheter att erhålla tillfredsställande färskvatten och behovet av en evaporator för detta fartyg får anses trängande.

Vid Älvsnabbens hemkomst i mars 1962 konstaterades några fall av para-

tyfus bland besättningen. Fartyget isolerades därvid under någon tid och de sjuka intogs på epidemisjukhus.

5. Sjukvårdsmaterielen

Omläggning av sjukvårdsmaterielen ombord till nya satser enligt 1960 års förteckning pågår. Dock föreligger alltså en del brister. I övrigt intet att erinra.

Stockholm i juli 1963.

För Marinöverläkaren

Ingemar Klockhoff

IV. Flygvapnet

(Berättelse avgiven av flygöverläkaren)

A. Läkare vid flygvapnet

Antalet läkarbefattningar på flygvapnets *stat* var vid året slut följande:

- 1 flygöverläkare i Bo 1
- 1 förste flygläkare i Ao 25 (överstelöjtnants tjänsteklass)
- 1 förste flygläkare i Ao 24 (överstelöjtnants tjänsteklass)
- 2 specialflygläkare i ABp 23 m. arvode (överstelöjtnants tjänsteklass)

4 förste flygläkare i Ao 23 (majors tjänsteklass)

- 17 flygläkare av 1. graden i Ao 21
- 24 flygläkare av 2. graden (arvode)

I flygvapnets *reserv* funnos vid årets utgång 1 flygöverläkare, 7 förste flygläkare samt 23 flygläkare i lägre grader.

Vid 1962 års utgång var en befattning som flygläkare av 1. graden och en som flygläkare av 2. graden vakanta.

B. Sjukvårdspersonalen

Vid flera förband ha sjukvårdsförmännen begagnat sig av den under året

tillkomna möjligheten att övergå till anställning som sjukvårdsöverfurirer.

C. Utbildningsfrågor

För läkarna har under 1962 anordnats flygläkarkurs (vari för första gången deltagit ett antal läkare från armén), flygkurs för flygläkare, baskurser för flygläkare samt flottiljläkarmöte. De flesta av förbandsläkarna deltog även detta år i av flyg- och navalmedicinska nämnden anordnad flygmedicinsk kontaktkonferens, och flera bereddes tillfälle att delta i en europeisk flygmedicinsk kongress i Madrid.

För sjuksköterskor anordnades en kurs i bastjänst och ABC-krigssjukvård.

Flera sjukvårdsöverfurirer, undersköterskor och sjukvårdslottor ha även

detta år genomgått praktisk fortutbildning på civilt sjukhus.

För utbildning av värnpliktiga sjukvårdare ha centrala sjukvårdsskolor varit organiserade vid F 4 och F 12. Praktisk utbildning kunde på de flesta håll bibringas de värnpliktiga sjukvårdarna — förutom på de egna förbandssjukhusen — på civila sjukhus och i civil ambulanstjänst.

Särskild sjukvårdsutbildning har meddelats ett antal flottiljpoliser med hänsyn till dessas uppgifter i räddningstjänsten. Avsikten är att så snart ske kan sjukvårdsutbilda samtliga flottiljpoliser.

D. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet

1. Sjukvårdslokalerna och -materielen

Det trängande behovet av om- och tillbyggnaden av sjukhusen vid F 5 och F 16, omnämnt i tidigare årsrapporter, kvarstår alltså som icke tillgodosett. Den tidigare beslutade ombyggnaden av sjukhuset vid F 21 har icke heller utförts. Uppförandet av ett nytt sjukhus vid F 1 har blivit alltmer aktuellt.

En förhållandevis blygsam upprustning av sjukhuset vid F 3 är önskvärd för att kunna skapa en vårdplatsreserv för de förband som tillhöra Linköpings garnison. Smärre ombyggnadsarbeten behövas för att förbättra tandvårdslokalerna vid F 4 och F 10.

I övrigt äro sjukvårdslokalerna vid flygvapnets förband väl underhållna och i utmärkt skick samt utrustade med tillräckliga och ändamålsenliga inventarier.

Genom ytterligare centralisering var vid årets slut den slutna sjukvården för 8 av flygvapnets förband förlagd till närliggande, andra försvarsgrenar tillhörande förband. Erfarenheterna av denna centralisering, som medfört personalbesparingar, ha i stort sett varit goda, ehuru densamma på vissa håll medfört transportsvårigheter och tidsutdräkt.

Krigssjukvårdsmaterielen är i gott skick och uppvisar förhållandevis små brister. Materielen, som tidigare vanligen förvarats centralt, har nu i många fall kunnat utläggas på respektive krigsbaser, vilket ur beredskapssynpunkt innebär en avgjord förbättring.

2. Hälсотillståndet och de sanitära förhållandena

Det fysiska och psykiska tillståndet hos flygvapnets personal har varit mycket gott. Detsamma gäller hälсотillståndet,

och inga större eller allvarigare epidemier ha förekommit under året.

De sanitära förhållandena ha i stort sett varit goda och förlägnings- och arbetslokaler i gott skick. Det sedan länge påtalade behovet av varmvatten i kasernerna har dock kunnat tillgodoses blott i mycket ringa omfattning.

Som en utmärkt nyhet må framhållas, att vid de flesta av förbanden numera anställts veterinärer som utföra regelbundna hygieniska inspektioner av matsalar, mässar och kök samt kontrollera livsmedel.

3. Läkarundersökningar

Läkarundersökningarna före uttagning till första flygutbildning under 1962 gävo till resultat, att 77 % av samtliga godkändes mot 80 % under 1961. Liksom tidigare dominerade som kassationsorsak ögonfelen (52 % mot 46 % 1961).

Av i *flygtjänst varande personal* godkändes under 1962 vid de årliga undersökningarna 95,3 % för fortsatt sådan tjänstgöring mot 95,2 % under 1961. Godkända med viss inskränkning i flygtjänstgöringen blev 2,9 % (1961 3,3 %), medan 1,8 % (1961 1,5 %) underkändes.

Även under 1962 utfördes vid flygvapnets medicinska undersökningscentral läkarundersökning före uttagning till flygtjänstgöring av personal tillhörande armén och marinen. Av 15 st. sålunda undersökta godkändes 11 (73,3 %).

4. Olycksfall i samband med flygning

Flygvapnets haveristatistik för 1962 visar en glädjande minskning jämfört med 1961. Antalet haverier med omkomna var sålunda 1962 9 mot 19 och antalet omkomna 14 mot 26. 3 skadades så svårt att de tarvade lasarettsvård, och

av dessa fick 2 kvarstående invaliditet. 7 personer skadades lätt.

En sammanställning av antalet olycksfall i samband med flygning under åren 1953—1962 återfinns i tabell 4.

Fallskärmschoppens antal var under 1962 14 (mot 23 1961). Av dessa medförde 13 inga eller obetydliga personskador, medan 1 hopp misslyckades och vederbörande omkom.

5. Sjuktransportflygningar

Även under 1962 utfördes av flygvapnet i viss utsträckning sjuktransportflygningar. Sålunda utfördes 12 sådana

flygningar med propellerflygplan och 1 med helikopter. 1961 var antalet flygningar 11.

I enlighet med gällande bestämmelser för ambulans- och räddningstjänsten i landet beordrade dessutom centrala flygsäkerhetsledningen (Cefyl) under 1962 civila flygföretag att utföra 95 ambulansflygningar (varav 46 med propellerflygplan och 49 med helikopter) samt 7 räddningsflygningar.

Stockholm i februari 1963.

Gustaf Severin

Flygöverläkare

Tab. 1. Sjukligheten bland försvarets personal år 1962

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Truppförband och förläggningssort	Kvarliggande från 1961	Under året insjuknade							
		Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti
Armén									
Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.	188¹	3 769	5 256	5 862	3 080	2 823	4 151	3 659	3 448
<i>I. Milo</i>	34	746	1 148	1 042	538	529	862	760	738
1 Norra skånska inf.reg. (Kristianstad) ..	2	81	230	102	19	94	78	88	73
2 Södra » » (Ystad)	2	115	208	130	17	81	82	61	69
3 Kronobergs regemente (Växjö)	4	83	159	125	211	40	187	170	81
4 Norra Smålands reg. (Eksjö)	5	72	62	81	80	67	69	148	148
5 Skånska pansarreg. (Hässleholm)	—	33	67	92	8	28	61	22	35
6 Wendes artillerireg. (Kristianstad)	—	82	112	146	37	60	62	35	48
7 Smålands artillerireg. (Jönköping)	5	75	96	102	29	73	77	114	136
8 Skånska luftvärnsskåren (Malmö)	4	30	58	57	58	23	81	37	46
9 Göta ingenjörkår (Eksjö)	5	87	76	91	45	37	115	34	45
10 Skånska trängreg. (Hässleholm)	7	88	80	116	34	26	50	51	57
<i>II. Milo</i>	29	442	680	727	78	405	593	436	432
1 Jämtlands fältjägarreg. (Östersund) ..	13	152	198	197	8	56	141	60	87
2 Hälsinge regemente (Gävle)	5	83	159	158	4	80	164	89	92
3 Västernorrlands regemente (Sollefteå) ..	4	59	111	86	18	143	99	70	87
4 Norrlands artillerireg. (Östersund)	4	49	98	119	14	60	78	102	91
5 Sundsvalls luftvärnskår (Sundsvall) ..	1	37	63	67	24	23	48	27	52
6 Norrlands trängreg. (Sollefteå)	2	62	51	100	10	43	63	88	23
<i>III. Milo</i>	28	644	710	764	462	432	599	663	610
1 Älvsborgs regemente (Borås)	6	147	94	93	89	65	116	237	173
2 Hallands » med Infanteriets kadett- och aspirantskola (Halmstad)	6	92	108	118	82	58	92	62	41
3 Bohusläns regemente (Uddevalla)	4	157	230	251	155	114	162	138	169
4 Livregementets husarer (Skövde)	2	34	43	52	28	60	30	15	36
5 Skaraborgs pansarregemente (Skövde) ..	8	108	107	95	65	52	62	55	58
6 Göteborgs luftvärnskår (Göteborg)	—	45	52	66	16	39	69	80	71
7 Göta trängreg. (Skövde)	2	61	76	89	27	44	68	76	62
<i>IV. Milo</i>	67	922	1 184	1 479	990	726	867	898	827
1 Svea livgarde (Stockholm)	11	94	222	173	167	82	48	102	112
2 Livgrenadjärregementet (Linköping) med Infanteriets stridsskola	20	70	100	356	146	160	118	153	95
3 Södermanlands regemente (Strängnäs) ..	1	76	103	48	30	61	86	55	75
4 Livgardesskvadronen (Stockholm)	2	69	74	101	62	69	59	35	15
5 Göta pansarlivgarde (Enköping)	—	44	52	82	71	36	59	76	110
6 Svea artillerireg. (Stockholm) med Tygförvaltningsskolan	6	40	71	80	58	40	91	89	137

¹ Kvarliggande från 1961 (5 pers.) tillhörande indragna Göta artilleriregemente och Göta signalkår

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
					Avförda					Kvarligg. till 1963	Antal sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänstgöringsdagar
Septem-ber	Oktober	Novem-ber	December	Summa	Dugliga till fortsatt krigs-tjänstgöring	Tullfälligt odug-liga till fortsatt krigstjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigs-tjänstgöring	Döda	vid truppen		A militär-sjukhus	A civilt sjuk-hus	Summa		
4 047	4 496	4 888	3 099	48 578	43 081	3 466	2 058	10	151	79 750	150 053	19 493	249 293	1,8	
742	835	811	550	9 301	8 504	581	209	1	40	17 436	31 079	4 324	52 839	1,8	
82	87	69	43	1 046	979	53	14	1	1	1 401	3 731	264	5 396	1,7	
72	78	82	46	1 041	865	126	52	—	—	1 192	2 914	476	4 582	1,2	
56	64	80	59	1 315	1 274	39	5	—	1	1 766	4 371	663	6 800	1,6	
160	59	119	88	1 153	1 061	54	27	—	16	2 578	6 368	797	9 743	2,0	
27	82	59	40	554	544	2	—	—	8	1 403	1 995	407	3 805	1,9	
60	100	68	64	874	803	61	7	—	3	1 443	3 107	272	4 822	1,8	
132	153	66	72	1 125	983	89	56	—	2	1 353	3 024	431	4 808	1,8	
56	71	92	45	654	595	34	24	—	5	1 251	1 763	281	3 295	1,9	
43	45	84	44	746	694	50	5	—	2	1 326	2 499	323	4 148	2,4	
54	96	92	49	793	706	73	19	—	2	3 723	1 307	410	5 440	1,8	
498	539	580	412	5 822	5 089	574	160	3	25	10 213	19 166	2 994	32 373	1,9	
99	139	140	73	1 350	1 211	133	16	—	3	2 775	4 062	470	7 307	2,2	
154	180	183	126	1 472	1 316	85	70	1	5	1 220	6 172	567	7 959	2,2	
71	86	58	68	956	948	7	2	1	2	2 341	2 237	986	5 564	1,5	
40	61	100	83	895	859	20	6	1	13	2 396	2 114	555	5 065	2,1	
88	37	44	19	529	352	146	32	—	—	387	1 617	152	2 156	1,8	
46	36	55	43	620	403	183	34	—	2	1 094	2 964	264	4 322	1,7	
833	881	674	583	7 855	7 063	470	321	—	29	11 282	22 488	2 573	36 343	1,9	
309	377	68	72	1 840	1 781	42	16	—	7	2 028	5 251	516	7 795	1,8	
19	32	80	105	889	853	19	16	—	7	2 255	3 210	544	6 009	2,1	
236	196	195	142	2 145	1 711	227	203	—	8	996	6 423	399	7 818	3,3	
37	26	10	46	417	406	9	4	—	—	315	1 147	96	1 558	1,1	
79	90	114	69	954	823	84	51	—	4	2 378	2 604	577	5 559	1,5	
55	103	151	89	836	836	—	—	—	—	1 558	2 310	214	4 082	1,9	
98	57	56	60	774	653	89	31	—	3	1 752	1 543	227	3 522	1,4	
1 069	967	1 557	760	12 246	9 902	1 217	1 156	4	34	20 469	35 617	4 003	60 089	1,7	
137	144	561	145	1 987	908	409	674	2	5	2 466	4 116	117	6 699	1,5	
42	72	124	86	1 522	1 446	38	56	—	2	2 375	5 539	705	8 619	2,1	
127	172	136	70	1 039	1 000	25	13	—	2	1 128	3 501	366	4 995	1,6	
36	51	69	39	679	586	68	24	—	3	1 391	1 597	289	3 277	1,3	
145	68	48	52	843	583	178	80	—	2	1 102	2 216	412	3 730	1,2	
108	105	107	94	1 020	976	23	22	—	5	1 993	2 473	201	4 667	2,0	

(III. Milo) ha ej medtagits i summan.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Truppförband och förläggningsort	Kvarliggande från 1961	Under året insjuknade							
		Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti
7 Östgöta luftvärnsreg. (Linköping)	3	43	44	34	23	12	29	26	21
8 Roslagens luftvärnsreg. (Norrtälje) ..	5	157	79	152	119	58	64	72	48
9 Svea ingenjörreg. (Stockholm)	11	123	151	121	82	81	90	104	99
10 Upplands signalregemente (Uppsala) ..	3	40	63	59	12	36	39	9	19
11 Svea trängreg. (Linköping)	2	87	61	68	96	31	141	153	57
12 Krigsskolan (Stockholm)	—	9	24	10	2	—	—	—	—
13 Arméns underofficersskola (Uppsala) ..	3	68	138	185	112	54	42	23	36
14 Ridskolan (Strömsholm)	—	2	2	10	10	6	1	1	3
<i>V. Milo</i>	14	558	858	658	370	265	627	521	411
1 Värmlands regemente (Karlstad)	3	44	96	61	86	39	201	155	110
2 Livregementets grenadjärer (Örebro) ..	6	175	178	104	89	58	139	129	66
3 Dalregementet (Falun)	3	240	445	398	33	70	196	126	139
4 Bergslagens art.reg. (Kristinehamn) ..	2	99	139	80	40	39	76	72	71
5 Artilleriskjutskolan (Villingsberg)	—	—	—	15	122	59	15	39	25
<i>VI. Milo</i>	15	416	634	659	123	174	454	319	353
1 Norrbottens regemente (Boden)	3	62	134	70	4	27	72	28	55
2 Västerbottens regemente (Umeå)	4	98	63	69	34	35	94	72	81
3 Norrlands dragonregemente (Umeå) ..	1	33	73	85	22	22	48	32	19
4 Bodens artilleriregemente (Boden)	—	35	74	191	7	14	32	52	38
5 Luleå luftvärnskår (Luleå)	4	64	98	59	19	14	43	30	50
6 Bodens ingenjörkår (Boden)	2	43	60	42	6	35	39	31	32
7 Norrlands signalbataljon (Boden)	—	42	64	52	14	13	90	54	22
8 Arméns jägarskola (Kiruna)	—	30	43	51	15	11	20	7	40
9 Norrbottens pansarbataljon (Boden) ..	1	9	25	40	2	3	16	13	16
<i>VII. Milo</i>	1	41	42	533	519	292	149	62	77
1 Gotlands infanteriregemente (Visby) ..	—	28	30	397	375	260	127	50	68
2 Gotlands artillerikår (Visby)	1	13	12	136	144	32	22	12	9
Övrig personal	252	1 229	1 282	1 489	848	813	714	598	701
1 I. militärområdet	50	208	215	325	171	131	105	73	135
2 II. »	26	157	163	140	91	109	134	94	97
3 III. »	36	170	158	212	117	137	107	81	101
4 IV. »	76	366	388	411	268	248	206	197	200
5 V. »	12	65	70	101	64	36	40	44	31
6 VI. »	43	205	252	251	107	111	96	82	113
7 VII. »	9	58	36	49	30	41	26	27	24

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Septem- ber	Oktober	Novem- ber	December	Summa	Avförda				Kvarligg. till 1963	Antal sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänst- göringsdagar
					Dugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Tullfälligt odug- liga till fortsatt krigstjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Döda		vid truppen	å militär- sjukhus	å civilt sjuk- hus	Summa	
17	26	39	17	331	310	9	15	—	—	404	1 306	134	1 844	1,7 7
95	118	46	68	1 076	826	106	144	1	4	2 180	3 663	255	6 098	2,2 9
169	70	109	72	1 271	984	215	74	—	9	2 913	2 205	632	5 750	1,7 0
62	40	29	12	420	366	38	17	—	2	474	3 351	302	4 127	1,4 18
80	24	194	22	1 014	897	97	21	1	—	2 443	3 556	491	6 490	2,0 12
1	—	9	4	59	58	1	—	—	—	102	195	5	302	0,6 13
49	73	84	78	942	919	10	16	—	—	1 279	1 800	51	3 130	1,2 11
1	4	2	1	43	43	—	—	—	—	219	99	43	361	1,9 14
491	750	732	357	6 598	6 225	304	72	1	10	11 937	18 316	1 689	31 942	2,2
60	70	95	77	1 094	1 094	—	—	—	3	1 031	4 740	460	6 231	1,7 1
77	181	180	95	1 471	1 334	107	32	1	3	3 248	6 435	390	10 073	2,6 2
237	441	427	159	2 911	2 882	22	6	—	4	6 173	4 456	600	11 229	3,0 3
116	58	30	26	846	648	168	32	—	—	1 028	2 059	195	3 282	1,3 4
1	—	—	—	276	267	7	2	—	—	457	626	44	1 127	1,5 5
312	388	376	312	4 520	4 380	110	33	1	11	3 453	17 947	3 080	24 480	1,6
63	75	76	55	721	719	2	—	—	3	343	3 204	920	4 467	1,6 1
55	73	75	58	807	809	1	—	1	—	571	3 404	348	4 323	1,5 2
21	47	36	34	472	464	4	4	—	1	253	2 006	190	2 449	2,3 3
29	29	33	23	557	551	4	—	—	2	856	1 652	514	3 022	1,3 4
20	62	48	43	550	514	26	14	—	—	385	1 846	171	2 402	2,1 5
48	43	49	34	462	430	26	6	—	2	577	1 748	427	2 752	1,6 6
15	27	34	41	468	459	6	2	—	1	204	1 967	163	2 334	2,0 7
38	20	14	17	305	259	40	6	—	1	118	1 378	201	1 697	1,4 8
23	12	11	7	177	175	1	1	—	1	146	742	146	1 034	1,5 9
102	136	158	125	2 236	1 918	210	107	—	2	4 960	5 440	830	11 230	1,9
71	84	118	97	1 705	1 481	155	67	—	2	4 227	2 721	594	7 542	1,9 1
31	52	40	28	531	437	55	40	—	—	733	2 719	236	3 688	2,0 2
754	955	1 153	864	11 400	11 432	—	—	11	209	111 272	1 782	13 911	126 965	2,8
147	165	181	122	1 978	1 982	—	—	2	44	23 423	275	3 215	26 913	3,0 1
103	142	161	129	1 520	1 517	—	—	3	26	14 507	133	1 950	16 590	2,7 2
103	157	177	152	1 672	1 671	—	—	2	35	15 589	78	1 834	17 501	2,6 3
236	257	352	247	3 376	3 396	—	—	2	54	30 527	1 049	2 860	34 436	2,7 4
43	61	65	41	661	665	—	—	—	8	5 677	94	931	6 702	2,6 5
90	141	172	140	1 760	1 768	—	—	2	33	17 201	130	2 459	19 790	2,8 6
32	32	45	33	433	433	—	—	—	9	4 348	23	662	5 033	3,0 7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Förband	Under året insjuknade								
	Kvarliggande från 1961	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti
Marinen									
Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.	60	768	1 220	1 205	667	589	497	436	578
1 Flottans fartyg	9	98	94	146	123	121	66	66	71
2 Flottan i övrigt	41	351	417	347	270	253	187	188	300
3 Stockholm	14	53	79	78	81	54	89	52	42
4 Karlskrona	25	268	322	239	165	174	76	101	222
5 Göteborg	2	30	16	30	24	25	22	35	36
6 Kustartilleriet	7	256	638	611	223	198	223	153	168
7 Vaxholm	5	50	143	229	53	48	37	22	22
8 Karlskrona	2	108	275	187	65	86	59	44	41
9 Fårösund	—	42	47	72	16	26	11	14	30
10 Älvsborg	—	36	42	74	66	29	109	54	56
11 Hemsö	—	20	131	49	23	9	7	19	19
12 Skolor	3	63	71	101	51	17	21	29	39
13 Sjökrigsskolan	—	20	19	18	16	2	7	15	10
14 Marinens skolor Berga	3	43	52	83	35	15	14	14	29
Övrig personal	65	415	482	526	303	237	221	169	232
1 Flottans fartyg	5	3	14	11	7	8	3	2	8
2 Flottan i övrigt	28	170	188	205	133	85	79	54	87
3 Kustartilleriet	25	218	254	265	142	120	118	102	114
4 Skolor	7	24	26	45	21	24	21	11	23
Flygvapnet									
Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.	32	582	718	947	576	583	415	280	532
1 F 1. Västmanlands flygflottilj	1	25	38	33	14	16	20	11	18
2 F 2. Roslagens flygkår	1	16	15	24	15	22	15	16	18
3 F 3. Östgöta flygflottilj	1	22	32	34	27	22	24	9	19
4 F 4. Jämtlands »	2	19	23	23	10	15	16	9	10
5 F 5. Krigsflygskolan	3	38	32	96	56	33	26	28	46
6 F 6. Västgöta flygflottilj	1	42	42	106	45	37	20	12	20
7 F 7. Skaraborgs »	1	10	14	15	7	20	8	7	9
8 F 8. Svea »	—	25	38	32	16	21	25	25	25
9 F 9. Göta »	—	61	75	90	65	82	48	31	45
10 F 10. Skånska »	2	68	69	36	20	35	38	17	34
11 F 11. Södermanlands »	1	54	58	62	31	23	28	17	31
12 F 12. Kalmar »	3	51	58	64	54	41	23	12	50
13 F 13. Bråvalla »	1	17	20	29	27	44	35	18	28
14 F 14. Hallands »	1	18	39	54	35	17	22	12	16
15 F 15. Hälsinge »	—	10	18	19	11	20	11	8	16
16 F 16 och F 20. Upplands flygflottilj med Flygkadettskolan	4	22	32	18	15	28	16	16	42
17 F 17. Blekinge »	3	29	14	55	38	29	10	15	22
18 F 18. Södertörns »	4	31	44	47	38	52	15	8	36
19 F 21. Norrbottens flygbaskår	3	24	57	110	52	26	15	9	47
Övrig personal	97	681	816	896	469	471	373	250	437

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Septem- ber	Oktober	Novem- ber	December	Summa	Avförda				Kvarligg. till 1963	Antal sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänst- göringsdagar
					Dugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Tullfälligt odug- liga till fortsatt krigstjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Döda		vid truppen	å militär- sjukhus	å civilt sjuk- hus	Summa	
610	513	508	365	7 951	7 858	351	240	1	61	25 212	21 816	5 206	52 234	2,0
66	55	49	54	1 009	1 016	—	—	—	2	2 867	1 856	511	5 234	1,1
269	199	297	178	3 256	3 019	134	99	—	45	11 911	8 038	2 914	22 863	2,8
73	57	82	43	783	768	2	8	—	19	3 834	1 817	940	6 591	2,7
169	121	195	127	2 179	1 974	124	83	—	23	5 824	5 718	1 734	13 276	2,7
27	21	20	8	294	277	8	8	—	3	2 253	503	240	2 996	3,2
202	210	109	103	3 094	2 734	216	141	—	10	9 081	10 083	1 326	20 490	2,1
85	50	11	7	757	541	142	76	—	3	4 319	2 208	407	6 934	2,7
45	79	43	27	1 059	1 024	18	14	—	5	2 205	3 009	439	5 653	1,9
18	14	13	15	318	304	8	5	—	1	295	2 102	58	2 455	2,8
46	30	31	36	609	552	23	33	—	1	1 419	1 806	186	3 411	1,8
8	37	11	18	351	313	25	13	—	—	843	958	236	2 037	1,4
73	49	48	30	592	589	1	—	1	4	1 353	1 839	455	3 647	1,4
11	9	16	10	153	153	—	—	—	—	216	362	55	633	1,1
62	40	32	20	439	436	1	—	1	4	1 137	1 477	400	3 014	1,5
281	344	414	377	4 001	3 985	—	1	10	70	33 391	550	4 827	38 768	3,3
9	5	3	5	78	82	—	1	—	—	380	22	97	499	0,4
117	126	168	155	1 567	1 554	—	—	5	36	14 776	123	2 644	17 543	3,7
136	177	222	193	2 061	2 057	—	—	5	24	15 450	388	1 674	17 512	3,5
19	36	21	24	295	292	—	—	—	10	2 785	17	412	3 214	2,9
554	620	738	447	6 992	6 628	229	130	1	36	18 971	16 029	4 768	39 768	1,4
18	26	37	37	293	276	4	12	—	2	666	711	163	1 540	0,8
13	19	15	14	202	168	20	10	—	5	598	271	130	999	0,6
19	15	19	23	265	241	21	3	—	1	373	848	208	1 429	1,3
36	27	13	20	221	190	19	7	—	7	987	1 188	265	2 440	1,7
31	40	82	36	544	513	13	18	—	3	1 124	1 602	679	3 405	1,3
18	10	27	23	402	342	27	32	—	2	983	513	50	1 546	1,6
19	18	17	14	158	155	—	—	—	4	921	547	315	1 783	1,3
35	39	45	31	357	346	5	6	—	—	1 180	384	183	1 747	1,6
30	45	78	42	692	686	3	1	—	2	2 574	448	479	3 501	1,9
27	29	44	20	437	435	2	—	—	2	1 178	1 004	276	2 458	1,3
46	47	47	53	497	484	13	1	—	—	1 498	1 017	236	2 751	1,5
44	40	51	19	507	508	—	—	—	2	1 329	1 293	162	2 784	2,1
34	58	45	21	376	373	—	3	—	1	1 232	722	106	2 060	1,7
16	29	25	12	295	294	—	—	—	2	507	1 364	167	2 038	2,1
14	13	22	10	172	144	24	4	—	—	168	564	90	822	0,7
38	32	45	13	317	302	8	11	—	—	449	940	99	1 488	0,8
35	22	36	22	327	288	31	9	1	1	1 207	441	840	2 488	1,3
45	35	39	25	415	389	20	8	—	2	1 282	625	124	2 031	1,4
36	76	51	12	515	494	19	5	—	—	715	1 547	196	2 458	1,5
552	637	702	638	6 922	6 928	—	—	3	88	46 042	759	6 554	53 355	2,8

Tab. 2. Sjukdomar bland personal vid försvaret år 1962

Anm. Tabellen avser under året nyttillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.				Övrig personal				Totalt
	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	
I. Infektionssjukdomar och parasitära sjukdomar	1 946	501	267	2 714	88	31	68	187	2 901
A 1 Respirationsorganens tuberkulos	218	7	23	248	6	2	3	11	259
A 2 Tuberkulos i meningerna och centrala nervsystemet	4	—	—	4	—	—	—	—	4
A 3 Tuberkulos i tarmarna, peritoneum och mesenteriets lymfkörtlar	1	—	—	1	1	—	—	1	2
A 4 Tuberkulos i ben och leder	1	—	1	2	1	—	—	1	3
A 5 Annan tuberkulos	10	—	1	11	—	—	—	—	11
A 6 Medfödd syfilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 7 Tidig syfilis (primär och sekundär)	—	1	—	1	—	—	—	—	1
A 8 Tabes dorsalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 9 Paralyse générale	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 10 Annan syfilis	1	8	—	9	—	—	—	—	9
A 11 Gonokockinfektioner	98	131	25	254	3	6	4	13	267
A 12 Tyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 13 Paratyfus och annan Salmonella-infektion	6	16	1	23	1	4	1	6	29
A 14 Asiatick kolera	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 15 Brucellos (undulantfeber)	—	—	—	—	—	1	—	1	1
A 16 Dysenteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 17 Scharlakansfeber	8	5	11	24	—	—	1	1	25
A 18 Streptokockangina	29	—	29	58	1	—	17	18	76
A 19 Rosfeber	1	1	1	3	—	—	2	2	5
A 20 Septikemi och septikopyemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 21 Difteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 22 Kikhosta	—	—	—	—	1	—	1	2	2
A 23 Meningokockinfektion	13	1	1	15	—	—	—	—	15
A 24 Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 25 Spetälska	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 26 Stelkramp	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 27 Mjältbrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 28 Akut barnförlamning	3	—	—	3	—	—	—	—	3
A 29 Inhemsk sömnsjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 30 Akut barnförlamning; följdillstånd och inhemsk sömnsjuka; följdillstånd	2	—	—	2	—	—	—	—	2
A 31 Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 32 Mässling	54	15	9	78	3	1	1	5	83
A 33 Gula febern	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 34 Epidemisk hepatit	12	—	—	12	3	—	1	4	16
A 35 Vattuskräck	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 36 Fläckfeber och andra rickettsiasjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 37 Frossa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 38 Sugmasksjukdom	—	—	—	—	—	—	2	2	2
A 39 Blåmasksjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 40 Filariasjukdom	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 41 Hakmasksjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 42 Andra masksjukdomar	4	—	—	4	—	—	—	—	4
A 43 Mjuk schanker (036)	6	—	—	6	—	—	—	—	6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.				Övrig personal				Totalt
	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	
Lymphogranuloma inguinale venereum (037).....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livsmedelsförgiftning (049).....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Röda hund (086).....	969	236	60	1 265	20	10	4	34	1 299
Vattkoppor (087).....	114	19	37	170	11	2	9	22	192
Bältros (088).....	15	4	9	28	9	—	5	14	42
Påssjuka (089).....	288	45	38	371	20	4	7	31	402
Övriga.....	89	12	21	122	8	1	10	19	141
II. Tumörer.....	42	9	7	58	38	8	21	67	125
A 44 Malign tumör i munhåla och svalg ..	2	—	—	2	1	1	—	2	4
A 45 Malign ösofagustumör.....	—	—	—	—	1	—	—	1	1
A 46 Malign ventrikeltumör.....	—	—	—	—	1	1	—	2	2
A 47 Malign tunn/grovtarmtumör.....	1	2	—	3	2	—	—	2	5
A 48 Malign rektaltumör.....	—	—	—	—	—	—	1	1	1
A 49 Malign tumör i larynx.....	—	1	—	1	—	—	—	—	1
A 50 Malign tumör i trakea, bronk, lunga och pleura.....	1	—	—	1	1	2	—	3	4
A 51 Malign tumör i mamma.....	—	—	—	—	2	—	3	5	5
A 52 Malign tumör i cervix uteri.....	—	—	—	—	1	—	—	1	1
A 53 Malign tumör i uterus.....	—	—	—	—	2	—	—	2	2
A 54 Malign prostatatumör.....	1	—	—	1	—	1	1	2	3
A 55 Malign tumör i huden.....	1	—	—	1	1	—	2	3	4
A 56 Malign bentumör, malign tumör i bindväv och muskulatur.....	2	1	2	5	—	—	1	1	6
A 57 Malign tumör på annat ställe.....	8	—	1	9	6	—	3	9	18
A 58 Leukemi och aleukemi.....	2	—	—	2	—	1	—	1	3
A 59 Lymfosarkom och andra svulster i lymfatiska systemet och blodbildande organen.....	2	—	1	3	1	—	1	2	5
A 60 Benign tumör och tumör av icke angiven art.....	22	5	3	30	19	2	9	30	60
III. IV. Allergiska sjukdomar. Endokrina systemets sjukdomar. Ämnesomsättningsjukdomar. Nutritionsrubbningar. Blodbildande organens och blodets sjukdomar.....	293	38	39	370	56	10	32	98	468
A 61 Atoxisk struma.....	5	—	—	5	6	—	—	6	11
A 62 Tyreotoxikos.....	8	—	1	9	—	2	2	4	13
A 63 Sockersjuka.....	53	2	4	59	11	1	2	14	73
A 64 Avitaminoser och andra bristsjukdomar.....	5	—	—	5	3	—	—	3	8
A 65 Anemi.....	6	—	—	6	15	2	12	29	35
A 66 Allergiska sjukdomar. Sjukdomar i andra endokrina organ, andra ämnesomsättningsrubbningar och andra sjukdomar i blodbildande organen och blodet.....	216	36	34	286	21	5	16	42	328
V. Mentala sjukdomar. Psykoneuroser. Patologiska personlighetstyper.....	1 311	237	137	1 685	183	86	84	353	2 038
A 67 Schizofreni (300).....	80	16	3	99	—	—	2	2	101
Manisk-depressiv psykos (301).....	48	7	11	66	13	—	1	14	80

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar		Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.				Övrig personal				Totalt
		Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	
A 68	Övriga mentala sjukdomar	113	12	38	163	16	1	12	29	192
A 68	Psykoneuros och abnorm personlighet	963	191	85	1 239	154	85	69	308	1 547
A 69	Mentala defekter	107	11	—	118	—	—	—	—	118
VI. Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar		900	164	107	1 171	225	45	201	471	1 642
A 70	Hjärnans och ryggmärgens kärlsjukdomar	2	—	—	2	3	2	—	5	7
A 71	Meningit	7	3	1	11	1	—	—	1	12
A 72	Sclerosis disseminata	3	1	1	5	2	—	2	4	9
A 73	Fallandesot	27	4	4	35	—	—	—	—	35
A 74	Inflammatoriska ögonsjukdomar	60	21	14	95	17	3	7	27	122
A 75	Grå starr	—	—	1	1	—	—	—	—	1
A 76	Grön starr	2	—	—	2	1	—	—	1	3
A 77	Inflammation i mellanörat och mastoidit	385	83	27	495	59	8	23	90	585
A 78	Migrän (354)	117	15	10	142	48	15	87	150	292
A 78	Ischias (363)	99	4	12	115	54	6	34	94	209
A 78	Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnesorganen	198	33	37	268	40	11	48	99	367
VII. Cirkulationsorganens sjukdomar ..		276	26	28	330	142	33	38	213	543
A 79	Reumatisk feber	20	—	1	21	4	—	4	8	29
A 80	Kroniska reumatiska hjärtsjukdomar	19	—	4	23	1	—	2	3	26
A 81	Arteriosclerotiska och degenerativa hjärtsjukdomar	14	1	—	15	20	2	2	24	39
A 82	Andra hjärtsjukdomar	56	6	6	68	23	1	6	30	98
A 83	Hypertoni med hjärtsjukdom	24	1	2	27	11	2	—	13	40
A 84	Hypertoni utan uppgift om hjärtsjukdom	44	3	1	48	33	8	5	46	94
A 85	Artärsjukdomar	3	2	2	7	3	2	1	6	13
A 86	Andra cirkulationsorganens sjukdomar	96	13	12	121	47	18	18	83	204
VIII. Respirationsorganens sjukdomar		26 299	4 471	4 070	31 840	6 837	2 466	4 265	13 568	48 408
A 87	Vanlig förkylning (470)	10 722	611	1 533	12 866	3 377	772	2 729	6 878	19 744
A 87	Akut sinuit (471)	669	98	109	876	131	47	88	266	1 142
A 87	Akut faryngit (472)	4 301	1 884	946	7 131	1 091	831	656	2 578	9 709
A 87	Akut tonsillit (473)	3 887	971	651	5 509	433	183	230	846	6 355
A 87	Akut laryngit och tracheit (474)	271	4	200	475	176	5	147	328	803
A 87	Övriga akuta infektioner i övre luftvägarna	3 474	429	280	4 183	1 188	456	200	1 844	6 027
A 88	Influensa	886	123	61	1 070	110	85	76	271	1 341
A 89	Lobär lunginflammation	20	—	14	34	5	—	3	8	42
A 90	Bronkopneumoni	269	89	20	378	24	6	1	31	409
A 91	Primär atypisk pneumoni; annan eller icke preciserad pneumoni	19	4	3	26	2	1	4	7	33
A 92	Akut bronkit	1 578	205	204	1 987	280	77	119	476	2 463
A 93	Kronisk bronkit; icke preciserad	21	1	6	28	4	—	1	5	33
A 94	Hyperplastiska tonsiller och adenoider	74	10	5	89	1	—	—	1	90
A 95	Pleuraempyem; lungabscess	1	3	—	4	—	—	—	—	4
A 96	Lungsäcksinflammation	18	—	1	19	3	2	2	7	26
A 97	Halsböld (511)	34	19	8	61	4	—	2	6	67
A 97	Kronisk sinuit (513)	7	1	1	9	—	—	1	1	10
A 97	Andra sjukdomar i respirationsorganen	48	19	28	95	8	1	6	15	110

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.				Övrig personal				Totalt
	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	Ar-mén	Mari-nen	Flyg-vap-net	Sum-ma	
IX. Digestionsorganens sjukdomar . . .	6 226	965	967	8 158	1 694	617	1 256	3 567	11 725
A 98 Tändernas och tandregionens sjukdomar	242	35	68	345	63	15	40	118	463
A 99 Magsår	157	9	7	173	46	9	13	68	241
A 100 Duodenalsår	224	27	20	271	49	18	24	91	362
A 101 Gastrit; duodenit	1 046	132	158	1 336	136	11	126	273	1 609
A 102 Appendicit	259	52	35	346	33	6	19	58	404
A 103 Tarmobstruktion; abdominalt bräck	123	20	11	154	23	8	14	45	199
A 104 Gastroenterit och kolit	3 744	628	644	5 016	1 197	504	942	2 643	7 659
A 105 Levercirros, skrumplever	1	—	3	4	—	—	—	—	4
A 106 Gallstenssjukdom, kolecystit	60	14	13	87	89	28	51	168	255
A 107 Stomatit (536)	22	3	2	27	5	—	5	10	37
Analfissur, analfistel (574)	12	3	3	18	3	—	5	8	26
Perianal och periproktal abscess	7	1	—	8	—	—	1	1	9
Bukhinneinflammation (576)	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Andra sjukdomar i digestionsorganen	328	41	3	372	50	18	16	84	456
X. Urogenitalorganens sjukdomar	382	64	34	480	226	65	105	396	876
A 108 Akut nefrit	61	6	4	71	7	4	5	16	87
A 109 Kronisk nefrit; icke preciserad	32	3	2	37	4	—	—	4	41
A 110 Infektiösa njursjukdomar	11	1	—	12	5	—	3	8	20
A 111 Sten i urinorganen	38	8	6	52	33	9	19	61	113
A 112 Prostatahyperplasi	1	—	—	1	—	—	2	2	3
A 113 Sjukdomar i mamma	2	—	—	2	2	—	—	2	4
A 114 Cystit (605)	78	2	2	82	29	11	9	49	131
Uretrit, ej venerisk (607)	16	4	4	24	3	3	—	6	30
Prostatit (611)	44	15	6	65	20	3	6	29	94
Hydrocele testis (613)	14	2	2	18	4	4	4	12	30
Andra sjukdomar i urogenitalorganen	85	23	8	116	119	31	57	207	323
XI. Havandeskapets, förlossningens och barnsängstidens sjukdomar	—	—	—	—	10	3	7	20	20
A 115 Feber under havandeskapet, förlossningen, barnsängstiden	—	—	—	—	—	—	2	2	2
A 116 Havandeskapsförgiftning. Förgiftning under barnsängstiden	—	—	—	—	—	—	1	1	1
A 117 Havandeskapsblödning och blödning vid förlossningen	—	—	—	—	1	—	—	1	1
A 118 Abort utan uppgift om feber eller förgiftning	—	—	—	—	1	—	2	3	3
A 119 Abort med feber	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 120 Andra komplikationer under havandeskapet, förlossningen, barnsängstiden	—	—	—	—	8	3	2	13	13
XII. XIII. Hudens och underhudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar	2 931	284	257	3 472	670	171	315	1 156	4 628
A 121 Furunkel och karbunkel (690)	195	38	26	259	32	7	21	60	319
Akut lymfadenit (694)	35	8	8	51	9	—	—	9	60
Övriga infektioner i hud och underhud	61	7	6	74	13	6	3	22	96
A 122 Artrit och spondylit	167	12	8	187	25	17	2	44	231
A 123 Muskelreumatism och reumatism utan specifikation	1 018	111	107	1 236	351	104	201	656	1 892
A 124 Osteomyelit och periostit	29	—	1	30	3	—	—	3	33

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar		Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.				Övrig personal				Totalt
		Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	
A 125	Ankylos av led (737)	22	—	—	22	1	—	3	4	26
	Ryggradskrökning (745)	229	2	—	231	10	—	—	10	241
	Plattfot (746)	62	—	1	63	—	—	—	—	63
	Hallux valgus et varus (747) . . .	5	—	—	5	—	1	2	3	8
	Andra deformiteter av ben och leder	133	1	3	137	45	—	3	48	185
A 126	Eksem (701)	228	33	23	284	40	9	19	68	352
	Osteokondros (732)	43	6	1	50	—	—	—	—	50
	Synovit, bursit, tendovaginit	227	21	23	271	27	9	10	46	317
	Andra hud-, ben- och ledsjukdomar	477	45	50	572	114	18	51	183	755
	XIV. Medfödda missbildningar	31	10	11	52	7	—	2	9	61
A 127	Kluven ryggrad och hjärnhinne- bräck	7	9	4	20	4	—	—	4	24
A 128	Medfödda missbildningar i cirkula- tionsorganen	1	—	2	3	—	—	—	—	3
A 129	Andra medfödda missbildningar ..	23	1	5	29	3	—	2	5	34
	XVI. Senilitet. Ofullständigt preci- serade fall	1 651	268	132	2 051	411	201	107	719	2 770
A 136	Senilitet utan uppgift om sinnes- sjukdom	—	—	—	—	1	1	—	2	2
A 137	Sjukdoms- och dödsorsaken otill- räckligt angiven eller okänd....	1 651	268	132	2 051	410	200	107	717	2 768
	XVII. Skador genom yttre våld och förgiftning	6 290	914	936	8 140	813	265	421	1 499	9 639
AN 138	Fraktur på skallen	45	13	9	67	20	—	1	21	88
AN 139	Fraktur på kotpelaren och bålen	48	2	8	58	12	2	6	20	78
AN 140	Fraktur på extremiteterna	497	103	59	659	85	24	14	123	782
AN 141	Urledvridning utan fraktur	170	16	15	201	11	1	9	21	222
AN 142	Stukning	962	208	198	1 368	153	48	133	334	1 702
AN 143	Skada (utan fraktur) på skalp, hjärnhinnor och hjärna	881	94	55	1 030	45	9	14	68	1 098
AN 144	Skada på bröst-, buk-, bäckenorgan (med eller utan sår, med eller utan brott på bröstben och rev- ben)	63	16	3	82	28	4	14	46	128
AN 145	Övriga sår	550	124	105	779	167	64	84	315	1 094
AN 146	Ytskada, kontusion ej förut nämnd	1 128	70	150	1 348	107	8	50	165	1 513
AN 147	Främmande kropp genom naturlig öppning	6	2	—	8	1	—	—	1	9
AN 148	Bränn- och frätskada	85	13	12	110	24	4	14	42	152
AN 149	Förgiftning	45	6	3	54	7	—	1	8	62
AN 150	Förfrysning (1505)	72	5	5	82	—	2	3	5	87
	Elektricitetsskada (1505)	1	4	9	14	—	—	1	1	15
	Drunkning (1505)	5	—	10	15	—	—	3	3	18
	Vaccinationsbesvär (1505)	715	201	247	1 163	82	83	50	215	1 378
	Övriga och ospecificerade skador..	1 017	37	48	1 102	71	16	24	111	1 213
	Summa	48 578	7 951	6 992	63 521	11 400	4 001	6 922	22 323	85 844

Tab. 3. Antal avlidna vid försvaret år 1962

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Dödsorsak	Vpl. samt fast anst. ubef. o. men.				Övrig personal				Totalt
	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa	
Septikemi	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Svulster (elakartade)	1	1	—	2	4	3	3	10	12
Astma	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Hjärnblödning	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Hjärtinfarkt, myocarditis	2	—	2	4	4	3	—	7	11
Hjärtfel av annat slag	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Kronisk tonsillit	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Duodenalsår	—	—	—	—	1	1	—	2	2
Bukhinneinflammation	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Gallstenssjukdom	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Kronisk nefrit	—	—	—	—	1	2	—	3	3
Njurinsufficiens	—	—	1	1	—	—	—	—	1
Drunkning	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Trafikolycka	12	2	1	15	—	—	1	1	16
Flyghaveri	—	—	7	7	—	—	7	7	14
Olyckshändelse av annan art	5	—	—	5	—	—	1	1	6
Själv mord	5	—	—	5	4	—	1	5	10
Summa	29	4	11	44	15	11	13	39	83

Tab. 4. Olycksfall i samband med flygning år 1953—1962

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Antal flyghaverier med dödsfall ..	23	15	15	17	19	9	12	15	19	9
Antal dödsfall	28	18	24	28	21	11	15	20	26	14

